

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Perioada Triodului, vremea Pocăinței și întoarcerii la Dumnezeu

Ta 29 ianuarie am început o perioadă liturgică specială: *Perioada Triodului*. Ea durează zece săptămâni și se sfârșește în ajunul Sfințelor Paști, în 7 aprilie. Este un răstimp de pocăință, de nevoiță, de îndreptare a vieții. Denumirea și-o trage de la cele trei ode sau cântări ce alcătuiesc canonul zilnic al acestei perioade.

Este perioada când se pregăteau catehumenii pentru botez, pentru că botezul celor ce veneau la creștinim în primele veacuri se făcea de Paști. Astăzi, când nu mai există mase întregi de necreștini ce candidează la Botez, perioada Triodului este perioada pregătirii pentru cel de-al „doilea Botez”, perioada pregătirii Pocăinței.

Începe cu trei săptămâni înaintea Postului Mare și continuă cu Postul Mare și cu intervalul săptămânii mari, ilustrând „în mod specific această dimensiune mistagogică fundamentală a timpului liturgic și fiind o transpunere a vechii pregătiri a catehumenilor în vederea inițierii pascale, toate elementele care o constituie, atât în plan iconografic cât și în plan formal, poartă această amprentă mistagogică și teandrică”¹.

Triodul, fiind perioada Pocăinței, ne ajută și să facem o bună spovedanie, prin care se concretizează Pocăința noastră. Pentru că așa și este definită Pocăința de către Sfântul Ioan Damaschinul: „întoarcerea, prin asceză și osteneală, de la starea cea contra naturii la starea naturală, și de la diavol la Dumnezeu”².

În perioada aceasta, pe lângă cumpătarea de natură alimentară, înmulțim rugăciunea, participăm la mai multe slujbe, lecturăm Sfânta Scriptură și alte cărți duhovnicești, facem milostenie și evităm petrecerile zgomotoase. În răstimpul acesta, „postim precum de bucate, așa și de toată patima, desfătându-ne cu virtuțile Duhului”³. Adăugăm la postul de bucate, postul de răutate, pentru că dacă nu-i dublat postul de bucate de postul de răutate, n-are valoare.

Sfântul Prooroc Isaia ne transmite cuvântul Domnului în acest sens: „Nu știți voi postul care Îmi place? – zice Domnul. Rupeți lanțurile nedreptății, dezlegați legăturile jugului, dați drumul celor asupriți și sfărâmați jugul lor. Împarte pâinea ta cu cel flămând, adăpostește în casă pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l și nu te ascunde de cel de un neam cu tine” (Isaia 58, 6-7).

Postul de la bucate și de la răutate, asociat cu actele de caritate, este primit de Dumnezeu. Pe bună dreptate scrie Tito Colliander că „Postul este un mod de a-ți arăta dragostea și mărinimia; prin el, jertfești plăcerile acestei lumi pentru a dobândi fericirea cerească. Grijiile zilei de mâine și plăcerile pântecelui ne stăpânesc gândurile în prea mare măsură și am voi să ne eliberăm de această preocupare”⁴.

Efectele unei postiri serioase sunt minunate. Sfântul Teodor Studitul zice în cuvântul de la sfârșitul Postului: „postul s-a sfârșit, să dăm slavă Celui ce ne-a învrednicit pe noi ca să-l săvârșim și ne-a întărit în ostenelele postului. Că iată, osteneala a trecut, iar plata rămâne în veci; trupul s-a slăbit și s-a uscat, iar sufletul s-a întărit și s-a îmbărbătat. Și încă, și mai mult se va întări, se va sfinți și se va afla întreg și sufletul, și trupul cu curăție la arătarea Domnului nostru Iisus Hristos”⁵.

Perioada Triodului ne mai oferă o șansă de a ne îmbunătăți viața spirituală. Încercările și ispitele sunt multe, dar și mai puternic este ajutorul lui Dumnezeu, dacă apelăm la el. Ca un laitmotiv, pe toată perioada Triodului ne însoțește cântarea adresată Bunului Dumnezeu: „Ușile pocăinței deschide-mi, Dătătorule de viață! Că mâncă duhul meu la Biserica Ta cea sfântă, purtând locaș al trupului, cu totul întinat; ci, ca un îndurat, curățește-l, cu mila milostivirii Tale”⁶.

Vă dorim ca perioada Triodului, și în special a Postului Mare, să vă fie cu mult folos duhovnicesc, iar Sfințele Paști să vă aducă bucurie!

DIN SUMAR:

– Poporul român și Sfinții lui,
în anul centenarului Marii Uniri – **GEORGETA BIDILICĂ-VASILACHE...**(p. 3)

– Cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei,
în cetatea de credință a
Sfântului Munte - Athos – **PR. DR. IOAN MARIUS PINTICAN.....**(p. 4)

– Părintele Damian de Molokai,
„martirul dragostei” – **ARHIM. BENEDICT VESA.....**(p. 5)

– In Memoriam - Academicianul
Nicolae Edroiu (†10 inuarie 2018) – **MIRCEA-GHEORGHE ABRUDAN...**(p. 6)

– Semnalări de carte – **PR. BOGDAN IVANOV.....**(p. 12)

– Sfântul Mesrop Talmaciul,
părintele literaturii armene – **PR. CĂTĂLIN PĂLIMARU.....**(p. 12)

¹ Makarios Simonopetritul, *Triodul Explicat*, Deisis, Sibiu, 2000, p. 12.

² Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Editura Scripta, București, 1993, p. 93.

³ *Triod*, București, 1986, p. 97.

⁴ Tito Colliander, *Calea Asceților*, E.I.B.M.B.O.R., București, 1997, p.62.

⁵ *Cuvintele Sfântului Teodor Studitul*, Editura Episcopiei Ortodoxe Alba Iulia, 1994, p. 200.

⁶ *Octoih Mic*, Alba Iulia, 1998, p.49.

Șapte ani de la trecerea la cele veșnice a Mitropolitului Bartolomeu Anania

La șapte ani de la trecerea la cele veșnice a Mitropolitului Bartolomeu Anania, Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului a organizat joi, 31 ianuarie, un eveniment cultural comemorativ la Muzeul Mitropoliei Clujului de la demisolul Catedralei Mitropolitane, intitulat „7 ani în lumina memoriei Mitropolitului Bartolomeu”.

Personalitatea ierarhului și cărturarului Bartolomeu Anania a fost evocată de Înaltpreasfințitul Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, care a povestit celor prezenți într-un număr foarte mare la eveniment despre primii săi ani ai studenției laice, când sora sa, elevă la Liceul Pedagogic din Sighetul Marmației, l-a chemat să vadă o piesă de teatru a lui Valeriu Anania, jucată la liceu: „El nu era atunci în țară, așa cum știți, făcea misiune în America, dar cu mult drag m-am dus la reprezentare și a fost mare entuziasm. Și înainte, și după aceea, am citit unele din cărțile lui, iar mai încoace le-am citit pe toate. La puterea mea de înțelegere și de a pătrunde lucrurile, pe vremea aceea am citit «Greul pământului», «Rotonda plo-pilor aprinși», iar mai încoace, toată lecturarea operei lui Bartolomeu Anania, viitorul mitropolit al nostru, s-a încheiat cu «Memoriile» pe care el le-a lăsat”.

Părintele Ioan Petraș de la Timișoara, a vorbit despre personalitatea unică a lui Bartolomeu Anania: „Am în față haiducescul lui chip, îmbrăcat într-un pulover negru, înzăpezit de o barbă fermă, căci așa arăta când ne-a primit pe mine, pe soție și pe fiica noastră, Ioana Patricia, la casa scriitorului din raiul Văratului, în iulie 1983. Pe vremea aceea încercam cu degetul sufletului rosturi și sensuri autentice prin fântânile de lumină ale Bucovinei, ascunse în potire și mănăstiri. Monahul scriitor tocmai se primenise și, când ne-a deschis ușa, i-am simțit zâmbetul lui unic și cosmic, învăluit de albastrii sufletești înalte. O bucurie suverană îmi do-

molea cădelnițările inimii hrănite ani de zile cu prescură nerăbdării de a-l revedea, căci de când ne-am cunoscut devenise o prezență sublimă în sufletul meu”.

Bartolomeu Anania, dincolo de elementele sacerdotale, „dovedea un umanism și un realism la nivel de relație interpersonală, umană cu totul specială. Sunt legat de peste 40 de ani de această mare personalitate, poate seculară, a spiritului și văzduhului românesc”, a mai spus părintele Ioan Petraș.

În cadrul evenimentului au avut loc mai multe recitaluri susținute de prof. univ. dr. Gavril Costea și lect. univ. dr. Liliana Cadar-Manoleasa, de la Academia de

Mathilde C. Marchesi, Sabina Maria Constantin – „Ave verum corpus”, de W. A. Mozart, acompaniate la pian de Natalia Constantin.

De asemenea, cei prezenți au avut posibilitatea de a viziona filmul „Peregrinul Apter”, realizat pe baza unor fragmente din opera lui Valeriu Anania, produs de Asociația de Teatru și Film „Enter”, în parteneriat cu Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, și regizat de Camelia Hâncu.

Părintele Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a amintit că Muzeul Mitropoliei Clujului va organiza în fiecare săptămână câte un eveniment cultural, seria acestora fiind deschisă, astfel, de evenimentul dedicat memoriei Mitropolitului Bartolomeu: „Am intitulat această seară «7 ani de lumină a memoriei Mitropolitului Bartolomeu», alegând, probabil, cea mai potrivită sintagmă care i se potrivește, îl definește, și anume faptele lui, cuvintele lui, dar mai ales viziunea lui lăsată nouă, tuturor. Este un eveniment de tradiție pentru orașul nostru și ne bucurăm că, la această întâlnire, participă un public numeros, în special mulți tineri, care acum au bucuria de a-l descoperi pe Mitropolitul Bartolomeu și că, de la an la an, această întâlnire de suflet și culturală crește prin implicarea multor oameni, care prin gesturile lor și prin bunăvoința lor, dar mai ales prin harul lor, aduc o ofrandă acestui mare om al Bisericii și al culturii. Ne propunem ca pe viitor să

continuăm seria de întâlniri culturale la Muzeul Mitropoliei noastre, în fiecare joi a lunii programăm o seară și un eveniment cultural, arătând că aici cultura și cultul se pot întâlni în mod fericit în această splendidă sinteză a ceea ce putem numi frumusețea lui Dumnezeu”.

La final, cei prezenți s-au închinat în cripta arhierilor din Catedrala Mitropolitană, au rostit o rugăciune la mormântul Mitropolitului Bartolomeu, unde au depus flori și au aprins lumânări.

Duminică, 4 februarie, la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei va oficia o slujbă de pomenire pentru Mitropolitul Bartolomeu, care a

trecut la cele veșnice pe 31 ianuarie 2011, și pentru Episcopul Nicolae Ivan, care a trecut la cele veșnice pe 3 februarie 1936.

(Sursa: Știri, www.mitropolia-clujului.ro)

Muzică „Gheorghe Dima”, la flaut, cu lucrări de J. S. Bach, G. Ph. Telemann, W. A. Mozart, precum și recitaluri susținute de Oana Maria Chiorean – „Ave Maria”, de

Parastas pentru Episcopul Nicolae Ivan și Mitropolitul Bartolomeu

Luminică, 4 februarie, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, a oficiat Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, înconjurat de Preacuvioșii părinți slujitori ai Catedralei Mitropolitane, preoți profesori ai Facultății de Teologie Ortodoxă din municipiu, părinți și diaconii, prilej cu care, la finalul dumnezeieștii Liturghii, a fost săvârșit un parastas pentru vrednicii de pomenire ierarhi ai Eparhiei: Mitropolitul Bartolomeu, de la a cărui trecere la cele veșnice s-au împlinit, miercuri, 31 ianuarie 2018, 7 ani, și Episcopul Nicolae Ivan, de la a cărui trecere în veșnicie s-au împlinit, în 3 februarie, 82 de ani.

În cuvântul rostit după slujba parastasului, Mitropolitul Andrei a evidențiat activitatea celor doi mari ierarhi: „În fiecare an, la în-

ceput de februarie, ne aducem aminte de doi mari ai Arhiepiscopiei noastre, care s-au mutat la Domnul cam în aceeași perioadă a anului. Este vorba despre Episcopul Nicolae Ivan, ctitorul Catedralei noastre, care, după Marea Unire, a venit în Cluj cu un geamantan și i-a ajutat Dumnezeu să refacă Eparhia Clujului, să construiască această Catedrală, Biserica de pe strada Horea, să întemeieze foaia noastră eparhială *Renașterea*, Facultatea de Teologie, și multe, multe alte instituții care grăiesc peste veacuri de hărnicia lui, de credincioșia lui față de Sfânta Biserică Ortodoxă. Iar al doilea mare ierarh pe care-l pomenim tot în această perioadă, este Mitropolitul Bartolomeu. Pe dânsul, sumedenie dintre dumneavoastră l-ați cunoscut.

A venit aici după ce a adormit arhiepiscopul Teofil și, fiind mare cărturar, om cu o ținută morală dreaptă, ireproșabilă, a făcut multă misiune pentru noi, pentru toți, în mod special pentru intelectuali, pentru că era el însuși un intelectual de rasă. Pe vremea lui, s-a reînființat Mitropolia noastră”.

Apoi, înconjurat de părinți și de credincioși, Înaltpreasfințitul

Părinte Andrei a rostit o scurtă ceremonie de pomenire și la demisolul Catedralei Mitropolitane, în cripta cu mormintele celor doi ierarhi.

(Sursa: Știri, www.mitropolia-clujului.ro)

Lista parohiilor vacante – februarie 2018

osturi clericale categoria *numire*:

Preot misionar la Parohia misionară Șator-Bonțida, Protopopiatul Gherla, 70 suflete.

Pentru **interviu** se pot înscrie preoții cu vechime de cinci ani, precum și tinerii licențiați în teologie care au susținut examenul de capacitate. Interviuul va consta în susținerea a trei probe orale: predică, cateheză și liturgică.

Dosarele candidaților se vor depune la biroul consilierului administrativ bisericesc până la data **de 28 februarie 2018**.

(Anunț al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, cf. <https://www.mitropolia-clujului.ro/lista-parohiilor-vacante-februarie-2018/>, accesat în 7 febr.)

2018 – Anul Omagial al unității de credință și de neam și Anul comemorativ al Făuritorilor Marii Uniri din 1918

Anul 2018 a fost proclamat pe tot cuprinsul Patriarhiei Române drept Anul Omagial al unității de credință și de neam și Anul comemorativ al făuritorilor Marii Uniri din 1918

Biserica Ortodoxă Română a avut o contribuție majoră la promovarea conștiinței identității și a unității spirituale a neamului românesc.

Anul 1918 a fost momentul astral al românilor, când Bunul Dumnezeu a rânduit ca toate provinciile românești să se regăsească unite în aceeași țară. Despre semnificația teologică a acestui moment, IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a afirmat următoarele: „Am început anul acesta, 2018, Anul Jubiliar, când credem noi că Sfânta Treime este și o paradigmă pentru realitatea noastră națională. Până la o vreme, am trăit în trei țări despărțite: Muntenia, Moldova și Transilvania. Ele, toate trei, s-au unit. Zicem noi să suntem de aceeași ființă, și sunt: în toate trei țările trăiesc români. Ei erau despărțiți, s-au adunat laolaltă și, în mod simbolic, Mihai Viteazul, în Alba Iulia, când a ridicat Catedrala Mitropolitană, i-a dat hramul Sfintei Treimi. După ce această catedrală a fost dărâmată, în urma uniației, de cei ce nu iubeau din cale afară Ortodoxia, când s-a reorganizat Mitropolia la Sibiu, Catedrala este tot Sfânta Treime. Biserica Greco-Catolică, socotindu-se, și ea, urmașa Mitropoliei de la Alba Iulia, când și-a ridicat biserica din Blaj, i-a dat hramul Sfânta Treime. Acum noi, considerăm Mitropolia noastră din Cluj de sorginte ștefaniană, și la începuturi a fost organizată în Feleac, pentru că n-a putut fi organizată în oraș, în Cluj, unde marea majoritate a celor care erau aici era de altă confesiune creștină, deși marea majoritate a populației din Transilvania era ortodoxă. Toate satele erau ortodoxe. Deci și la Cluj, când românii și-au făcut o bisericuță, lângă zidul cetății, hramul ei a fost Sfânta Treime. De ce? Pentru că vedeau, înaintașii noștri, în Sfânta Treime și un simbol al unității celor trei țări române. Or. Anul acesta, fiind un an jubiliar, ne gândim în mod special la învățătura despre Sfânta Treime”.

Sărbătoarea Unirii Mici, la Cluj-Napoca

Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, a participat miercuri, 24 ianuarie 2018, la manifestările organizate la Cluj-Napoca, la împlinirea a 159 de ani de la Unirea Principatelor Române. Dimineața, de la ora 8:00, Înaltpreasfinția Sa, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a oficiat Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din municipiu. De asemenea, a săvârșit o slujbă de Te-Deum și au fost pomeniți făuritorii Unirii Principatelor Române. La slujbe a asistat și Preasfințitul Părinte Vasile Someșeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Clujului.

În cuvântul de învățătură rostit cu această ocazie, Mitropolitul Andrei a făcut un îndemn la unitate și la iubirea aproapelui: „Astăzi, ne aducem aminte de Unirea de la 24 ianuarie, din 1859, dintre Țara Românească și Moldova. Dar, așa cum bine se știe, anul acesta este unul jubiliar, pentru că, la 1 decembrie vom sărbători 100 de ani de la Marea Unire, când Transilvania, Bucovina, Basarabia s-au unit cu Regatul României și s-a realizat ceea ce s-a numit România Mare. În vederea acestei sărbători, anul acesta vor fi multe acțiuni și Îl rugăm pe Dumnezeu ca, din punct de vedere spiritual, să ne dea unitate, să ne dea înțelegere, pentru că în Unire stă puterea”.

De la ora 10:00, înconjurat de un sobor de preoți, Părintele Mitropolit a săvârșit o slujbă religioasă la bustul domnitorului Alexandru Ioan Cuza din fața Prefecturii. Militarii Diviziei 4 Infanterie Gemina și-au prezentat onorul și salutul drapelului de luptă, iar după intonarea Imnului Național, Înalt Preasfințitul Părinte Andrei a oficiat o slujbă de Te-Deum. La final, a rostit câteva cuvinte, adăugând, printre altele: „Îl rugăm pe Dumnezeu să aibă milă de toată țara noastră, de toți locuitorii ei, și să ne dea zile bune și fericite, cu pace, cu sănătate și cu bună sporire întru toate cele bune! La mulți ani!”.

La manifestare au fost prezenți Primarul Emil Boc, prefectul Clujului, Aurel Cherecheș, iar după ceremonia de depunere de coroane de flori și defilarea militară, cu toții s-au prins în Hora Unirii.

Unirea Principatelor, sărbătorită la Dej

Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului a luat parte, în după-amiaza zilei de 24 ianuarie, la evenimentele organizate de Primăria Municipiului Dej cu prilejul comemorării Unirii Principatelor Române.

Astfel, de la ora 14.00 a fost inaugurată noua locație a Muzeului Municipal Dej, printr-o slujbă de sfințire oficiată de Părintele Mitropolit Andrei, în prezența oficialităților locale și județene și a vizitatorilor. Amenajarea noii locații a muzeului (fosta clădire a Colegiului Național „Andrei Mureșanu”) face parte dintr-un proiect al municipalității, care dorește să dezvolte viața culturală a orașului Dej, cu ocazia centenarului Marii Uniri. Aici sunt păstrate „mărturiile ale istoriei spirituale și culturale someșene”, după cum a declarat primarul municipiului, ing. Morar Costan.

ÎPS Părinte Andrei, Cetățean de onoare al Municipiului Dej

Seria evenimentelor dedicate Unirii Principatelor Române a continuat, de la ora 15:00, la Centrul Cultural „Arta”, unde Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului i-a fost acordat titlul de „Cetățean de onoare al Municipiului Dej”.

Mitropolitul Clujului a fost așteptat la Centrul Cultural Arta cu pâine și sare, după ce a parcurs pe jos drumul de la Muzeul Municipal, pe parcurs fiind întâmpinat de credincioși din Dej, care au dorit să primească binecuvântarea părintelui.

Ceremonia a cuprins o prezentare a activității ÎPS Andrei, susținută de prorectorul Universității Babeș Bolyai, prof. univ. dr. Ioan Bolovan, după care primarul Dejului, ing. Costan Morar i-a acordat titlul de cetățean de onoare.

La finalul manifestărilor, profesorul Ioan Bolovan a susținut conferința cu tema „De la Mica la Marea Unire”.

(Sursa: Știri, www.mitropolia-clujului.ro)

Poporul român și Sfinții lui, în anul centenarului Marii Uniri (gânduri pentru copiii zilelor noastre)

Georgeta Bidilică-Vasilache

Lrin bunăvoința și binecuvântarea lui Dumnezeu, poporul român trăiește în anul 2018 bucuria centenarului Marii Uniri. Istorici, teologi, oameni de stat, se apleacă cu îndreptățire asupra importanței mărețului eveniment, care, acum o sută de ani, a încununat credința, dragostea și jertfa de veacuri a neamului nostru. Împlinirea acestui vis de mai multe secole al românilor realizându-se de-a dreptul miraculos, într-un context istoric dificil.

Cum percepe omul de rând aceasta?

Înclin să cred că românul ortodox practicant înțelege lucrarea lui Dumnezeu în această mare izbândă, darul lui Dumnezeu pentru un popor jertfelnic, care L-a primit și L-a purtat pe Dumnezeu cu dragoste, care a cinstit-o pe Maica Domnului și pe sfinții Săi, care a apărut Ortodoxia cu prețul vieții și care n-a încetat să se roage Domnului Savaot, să pună Sfânta Scriptură început învățăturilor sale, și să nădăjduiască în dreptatea Sa. Pe acest postament, slujit de Biserică, sfințit de sângele martirilor și mărturisitorilor neamului, sfinții noștri, și al eroilor de veacuri, s-a produs miracolul Marii Uniri. Pentru aceasta, românii aduc Domnului, ca prinos de mulțumire, Catedrala Mântuirii Neamului și toate locașurile de închinare ridicate pe întinsul țării.

Cine sunt sfinții noștri?

Ei sunt semenii noștri aleși, florile răsărite pe câmpul duhovnicesc al neamului, care prin jertfă de rugăciune sau de sânge, au trecut în Ierusalimul cel de Sus, care acum stau în fața Tronului Slavei, rugându-se neîncetat pentru binele neamului și al țării din care provin și, împreună cu toți sfinții, pentru binele întregii lumii. Alături le stau sfinții care, de alt neam, au ales să trăiască sau să-și aducă trupurile sfințite pe pământul țării noastre, care ne ajută și ne ocrotesc în egală măsură. Ei, toți, știuți și neștiuți, sunt rodul cel bun al neamului, mijlocitorii omenirii și-ai fiecăruia dintre noi.

Care sunt sfinții noștri?

Neamul românesc a „produs” sfinți încă de la începutul creștinării noastre de către Sfântul Apostol Andrei și Sfântul Apostol Filip, în Dobrogea, sfinți care s-au „arătat” la vremea rânduită. Și probabil se vor mai „arăta”... Și pe parcursul celor 2000 de ani care s-au scurs de atunci, în toate regiunile tradiționale românești au „răsărit” sfinți sau sfinte: martiri și mărturisitori, arhierii, cuvioși sau cuvioase, domnitori temători de Dumnezeu, pustnici și alți nevoitori, sfințind pământul țării. Românii, în marea lor majoritate, își cinstesc sfinții din calendar, fac sute de kilometri de praznicele lor, le pun metanie și le cer mijlocirea. Între aceștia se numără și unii care au locuit în teritorii situate în afara granițelor actuale ale țării, români din ramurile vlahe, sau care au fost luați ostatici, fiind martirizați pe pământ străin, sau au „răsărit” dintre urmașii celor plecați prin transhumanță, ori alții cărora Dumnezeu le-a purtat pașii departe de țara lor, din rânduiele necunoscute nouă. Asemeni celor de pe întinsul țării, ei s-au jertfit pe altarul credinței, și acum sunt rugători pentru noi în cer, întregind pleiada sfinților neamului, spre slava lui Dumnezeu.

Ce se cuvine să facem în anul centenarului Marii Uniri?

Se cuvine ca, luându-i mijlocitori pe Maica Domnului și pe toți sfinții noștri, comoara cea neprețuită a neamului românesc, pârga lui închinată Domnului, să înălțăm rugăciune de mulțumire lui Dumnezeu, Cel în Treime închinat și slăvit, pentru marele dar al Unirii de la 1918, să ne rugăm pentru unirea în cuget, în simțiri și-n duh de rugăciune a tuturor românilor, oriunde s-ar afla, și să sperăm că Dumnezeu va asculta cererile lor pentru noi și, dacă va voi, va cerceta și folosul de a reveni în țara lor, spre folosul nostru duhovnicesc, a celor nu puțini care trăiesc în afara granițelor ei, aici pe pământ. Se mai cuvine să mulțumim Maicii Domnului pentru dragostea și grija ce ne-o poartă, și să ne rugăm pentru ridicarea în veșnicie a neamului românesc de pe pământul străbun, despre care, Sfinților Iosif și Chiriac de la Bisericiani, Născătoarea de Dumnezeu le-a grăit: „rămâneți pe loc, că și aici este grădina mea!”. Așa să ne ajute Dumnezeu!

(Cluj, 5 februarie 2018, Sfintele Mucenițe Agata și Teodula)

Cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, în cetatea de credință a Sfântului Munte - Athos

Pr. Dr. Ioan Marius Pintican

Abia au început să curgă din clepsidră zilele Noului An și am avut parte de o mare bucurie și surpriză în același timp: o invitație din partea Părintelui nostru, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, de a-l însoți, dimpreună cu Preacucernicul Părinte Consilier Claudiu-Ioan Grama, într-un pelerinaj la Muntele Athos, în perioada 16-23 ianuarie 2018. De aceeași bucurie a avut parte și distinsul domn Aurel-Ioan Cherecheș, Prefect al județului Cluj.

După trei pelerinaje organizate în Țara Sfântă, iată-mă fericit, în mijloc de ianuar' trecând granițele naționale, spre Grecia, străvechea Eladă încărcată de fapte mărețe, credință și istorie.

După Terra Santa Domini, niciun alt loc de pe pământ nu e mai de dorit unui suflet ortodox, decât Athosul. Istoria Bisericii noastre naționale se leagă prin materialitate și energii duhovnicești indicibile de Sfântul Munte Athos.

O astfel de călătorie, într-o distinsă socializare, avea să-mi umple deplin sufletul cu imagini și trăiri care se sustrag uitării.

Lăsăm în urmă-ne Serbia, Macedonia și în sfârșit, iată Grecia, străvechea Elada, la Polykastro întâi. Zile de iarnă – s-ar spune – dar Balcanii-s săraci de zăpadă. „*Où sont les neiges d'antan?*”... ai zice cu François Villon.

A doua zi, descindem cu emoție în Tesalonic – polisul ce teaurizează o bogată istorie creștină și civilizatoare. Ne-a însoțit bunul nostru coleg și prieten, Părintele Grigore Maja, monah la Catedrala orașului Veria, care ne-a purtat prin cele mai faimoase locuri ale marelui oraș. Pe aici au călcat pașii Marelui Apostol al neamurilor, Sfântul Pavel din Tars... Câtă istorie a credinței! Iată și Biserica Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de mir, unde ne-am închinat cu emoție la sfintele moaște, aflate într-un splendid baldachin de marmură. Am coborât apoi în subsolul bisericii, închinându-ne la locul unde a fost martirizat neînfricatul Sfânt Mare Mucenic Dimitrie.

Următorul popas a fost renumita Catedrală „Sfântul Grigorie Palama” din Tesalonic, construită între anii 1891-1912, pe locul unei alte biserici, care a ars în anul 1890, și care păstrează **moaștele Sfântului Ierarh Grigorie Palama**, Arhiepiscop al Tesalonicului în vremuri foarte zbucumate.

Din partea de sus a orașului, am privit splendida panoramă a orașului Tesalonic în soare, acolo aflându-se așezământul monahal Vlatadon, o mănăstire simbol a orașului. Potrivit tradiției, mănăstirea a fost întemeiată la scurtă vreme după întronizarea Sfântului Grigore Palama, în jurul anului 1351, de ucenicii acestuia, ieromonahii Dorotei și Marcu Vlatades (de unde și numele de Vlatadon). Biserica mare a mănăstirii a existat însă dinainte, fapt adeverit de lucrările de restaurare recente, care au scos la iveală frescă din veacul al XI-lea. Locul este marcat de faptul că aici, marele Apostol și corăbier al neamurilor, Sfântul Pavel, a fost găzduit și le-a propovăduit tesalonicenilor Evanghelia lui Hristos, acestora adresându-le apoi de la Roma și două Epistole, păstrate în canonul Sfintei Scripturi.

Ne-am îndreptat apoi gândurile și pașii spre minunata sihăstrie de maici de la Suroti. Începuturile mănăstirii sunt legate de Cuviosul Paisie Aghioritul, care în anul 1966 s-a îmbolnăvit și a fost internat, vreme de mai multe luni, în Spitalul Papanicolaos din Tesalonic. Starețul a cunoscut la spital tinere iubitoare de viață monahală și din recunoștință pentru ajutorul pe care i l-au dat atunci (când a făcut operație la plămâni), le-a ajutat să găsească un teren pe care să fie ridicată o mănăstire. Așa s-a întemeiat Sihăstria Sfântului Ioan Teologul de la Suroti.

Sfântul Paisie venea și le cerceta pe maici de fiecare dată când era nevoie și le oferea sfaturi duhovnicești măicuțelor, care - la îndemnul maicii starețe - au consemnat cu grijă cuvintele pline de înțelepciune ale cuviosului. Sfântul Paisie a hotărât să iasă de două ori pe an din Sfântul Munte, o dată toamna și o dată după Paști. „*De vreme ce mi-am luat o răspundere, nu pot să nu merg*”, spunea **Cuviosul Paisie**. Aici ne-am închinat la mormântul Sfântului Paisie, aflat - potrivit dorinței sale - în apropiere de biserica mănăstirii, lângă un frumos foișor din lemn.

Părintele nostru Mitropolit are mare evlavie pentru Sfântul Paisie și oricând se află în zonă, îl vizitează degrabă pe Sfânt, amintindu-și de marea binecuvântare din anii '90, când l-a întâlnit personal în Sfântul Munte. Despre această întâlnire minunată ne-a

vorbit Înaltpreasfințitul cu dragoste și nostalgie: Biserica Ortodoxă Transilvană se afla - imediat după 1989 - într-o perioadă zbucumată, în conflict cu nou-ivita Biserică Greco-Catolică. Înaltpreasfințitul era Episcop la Alba Iulia pe vremea aceea și era întristat de asaltul Bisericii Greco-catolice, ce revendica toate bisericile ortodoxe. Atunci, Sfântul Paisie i-a spus: „*Înaltpreasfințite, nu vă necăjiți! Vă vor mai lua câteva biserici de zid, dar nu aceasta contează... Aveți grijă de Biserica Vie, a credincioșilor pe care îi păstoriți. Consolidăți comunitățile prin misiune, și lucrurile se vor așeza*”. Da, cuvinte profetice... Au mai fost luate câteva Biserici de zid, dar veghind asupra credincioșilor cu stăruință și dărnicie, caracteristice Înaltpreasfinției Sale, Biserica Ortodoxă a prosperat, a rămas coloana vertebrală a națiunii, iar retrocedările nedrepte au încetat, s-au stins.

De aici, cu pace în suflet și bucurie ne-am îndreptat spre Uranopoli, o mică stațiune-port, de unde vapoarele pornesc spre Sfântul Munte. Datorită vremii nefavorabile, vapoarele care transportă pelerinii în Sfântul Munte n-au putut pleca, astfel că în dimineața următoare am vizitat frumoasele mănăstiri din peninsula Halkidiki, nu departe de Sfântul Munte Athos, învăluit de nouri. Ce salbă de mănăstiri frumoase: Mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul, Mănăstirea Sfântul Arsenie Capadocianul și minunata Mănăstire Ormilă, una din cele mai mari mănăstiri ortodoxe de maici din Grecia, metoc al mănăstirii Simonos Petras din Sfântul Munte Athos.

Dimineața următoare ne-am așezat la rând în fața oficiului de unde se eliberează *Diamonitirionul*, cum se numește permisul pentru Sfântul Munte. Ne-am îmbarcat pe vapor și am urcat în partea de sus a punții, de unde am admirat măreția Athosului. Imediat după plecarea din port, „*pe deasupra-ne treceau - sute - pescăruși de culoarea ceții*”, însoțindu-ne în bucuria noastră. Părintele Arhidiacon Claudiu, grijuliu, mereu atent și perspicace, cum îi este felul, a pregătit din timp câteva felii de pâine pentru înaripatele mării, pe care le-am hrănit cu toții cu nespusă încântare.

Iată-l ivindu-se: Athosul - al treilea braț al peninsulei Chalcidice (Halkidiki) - (care se întinde pe aproximativ 60 km, cu o lărgime de 15 km), un munte impunător, solemn pe temeliiile lui de stâncă, al cărui pisc, Athon, străpunge norii spre 2033 metri. Grecii îi spun peninsulei Aghion Oros (Sfântul Munte) și o desparte de Halkidiki un canal poruncit - zice-se - de regele persan Xerxes, la anul 480, pentru a-și tranzita flota mai rapid dintr-o parte în alta a mării.

Vaporul oprește în primele porturi, din preajma mănăstirilor: Zografu, Xenofont, Agiou Panteleimonos și Xiropotamu. Din portul Dafni o luăm spre marea mănăstire Simonos Petras, ctitorită de Sfântul Simon Izvorătorul de Mir (+1257), care se nevoia într-o peșteră din apropiere. Într-o noapte, cu câteva zile înainte de Praznicul Nașterii Domnului, cuviosul a văzut o stea coborându-se fulgerător din cer și stând deasupra stâncii din fața peșterii sale și **a primit poruncă în arătare de la Maica Domnului**, să zidească o nouă mănăstire pe stânca din fața peșterii în care se nevoia.

La „*Mănăstirea de lângă cer*”, ne-a întâmpinat radiind de ospitalitate, Gheronda Elisei, actualul stareț, care ne-a prezentat istoricul mănăstirii. Părintele nostru Mitropolit i-a mulțumit pentru primirea călduroasă și a accentuat în cuvintele Domniei sale dragostea poporului român pentru mănăstirea Simonos Petras, ctitorită de Mihai Viteazul. În anul 1580, mănăstirea a fost distrusă în întregime de un incendiu și pentru a putea face față cheltuielilor de reconstrucție, egumenul Evghenie a mers în Țara Românească (1587-1592), la biserica „Sfântul Nicolae” din București, care a fost lărgită și înfrumusețată de Mihai Viteazul, domnitorul Țării Românești (1593-1601), și a închinat-o ca metoc mănăstirii Simonos Petras. Cu banii dăruți de domnitor și veniturile aduse de metoc, s-a rezidit cea mai îndrăzneță construcție din Athos, domnitorul nostru devenind ctitorul mănăstirii Simonos Petras. Chipul viteazului și credinciosului Domnitor, ctitor de Unire Națională, este redat în pridvorul Bisericii mănăstirii, în două locuri, precum și în luminoasa trapeză a mănăstirii, alături de Sfântul Simon și de alți binefăcători.

Prezența harului Duhului Sfânt în mănăstire am simțit-o ca o vibrație tainică și prin închinarea la sfintele moaște pe care mănăstirea le adăpostește: mâna stângă a Sfintei Maria Magdalena, care - minune - prin darul lui Dumnezeu păstrează, în mod palpabil, **o căldură naturală**; o parte din lemnul Sfintei Cruci, precum și cinstitele moaște ale Sfinților Dionisie din Zachintos, ale Sfântului Ierarh Nectarie, ale celor 20.000 de mucenici din Nicomidia și piciorușul Sfântului Chiric. **În subteranele mănăstirii, pe scările care șerpuesc în pântecul muntelui, am ajuns în distinsa și moderna bibliotecă a mănăstirii, unde Părintele Macarie ne-a arătat tezaurul mănăstirii, din care cel mai de preț odor este un exemplar din prima ediție a Filocaliei din 1782. Cu plăcută surprindere am văzut pe prima pagină ca finanțator al tipăririi, numele domnitorului Ioan Mavrocordat: „...prin cheltuiala preacinstiului și de Dumnezeu iubitorului domn Ioan Mavrocordat, spre folosința obștii ortodoxe”.**

Ceasuri de priveghere. De la orele 3:00 ale dimineții, am fost ca-n ceruri, într-un spațiu atemporal, în glasurile renumiților călugări simonopetriți. Bucuria noastră a ajuns la cote superlative, când Înaltpreasfințitul Părinte Andrei și Părintele Consilier Claudiu au slujit Sfânta Liturghie, în limba română, cu adâncă trăire și dăruire. Dulce și îngeresc răsuna sub bolți glasul Părintelui Consilier Claudiu care a impresionat și sensibilizat pelerinii prezenți și întreaga obște monahală.

Dimineața, am avut privilegiul ca în continuarea pelerinajului nostru să ne bucurăm de prezența și ghidajul Părintelui Daniel, fiul marilor actori Valeria Seciu și Octavian Cotescu, monah în obștea Mănăstirii Vatoped de 18 ani. Absolvent a două facultăți, una tehnică și teologică, Părintele Daniel este „**un călugăr cu totul și cu totul frumos și luminos, cu o ținută voievodală**”.

Văzurăm Ivironul, mănăstire faimoasă prin icoana Maicii Domnului Portărița; Mănăstirea Marea Lavră, prima așezare chinovială din Sfântul Munte Athos, ctitorită pe la anul 963 de către Sfântul Athanasie Athonitul, cea dintâi în ierarhia mănăstirilor athonite; Schitul Prodromu (adică al Înaintemergătorului) e cel mai cunoscut loc de nevoiță al monahilor români din Sfântul Munte Athos, unde ne-a așteptat icoana Maicii Domnului, Prodromița...

Următorul popas: schitul Sfântul Ipatie, așezământ românesc, pe moșia Mănăstirii Vatoped, unde i-am aflat pe călugării români în Biserica schitului, adânciți în rugăciune. Ce cuvinte ar putea reda bucuria monahilor români la întâlnirea „*față către față*” cu Înaltpreasfințitul Andrei, apropiat sufleteș și sprijinitor al schitului Sfântul Ipatie.

Înspre amurg, am ajuns la marea Mănăstire Vatoped, cu gândul la comorile adăpostite aici: icoana Maicii Domnului Pantanasa și Brâul Maicii Domnului. Providențialul stareț Efrem ne-a primit cu mult drag, oferindu-ne înțelepte sfaturi duhovnicești...

Zenitul pelerinajului l-am trăit - personal - aici, slujind alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei și de Părintele Consilier Claudiu, în timpul Sfintei Liturghii, când, la momentul ieșirii cu Sfintele Daruri, părinții mi-au dăruit în grijă cinstitul Brâu al Maicii Domnului. Emoția și trăirea a fost de nedescris...

După Sfânta Liturghie, în rânduiala mănăstirească și în cântări de laudă aduse lui Dumnezeu s-a intrat în trapeza mănăstirii, veche de mai bine de 1000 de ani. Aici, părintele stareț Efrem l-a provocat pe Părintele Mitropolit Andrei să le spună câteva cuvinte obștii monahale și pelerinilor. Înaltpreasfinția Sa a prezentat astfel câteva aspecte definitorii ale vieții monahale din România: suferință, rezistență și biruință.

Părintele Mitropolit a amintit Decretul de tristă amintire, cu nr. 410, din 28 octombrie 1959, care prevedea alungarea călugărilor sub 55 ani și a monahilor sub 50 ani, din mănăstirile din țara noastră. Înaltpreasfințitul a făcut apoi referire și la răspunsul pe care, marele nostru teolog, Dumitru Stăniloae l-a dat regimului comunist printr-un articol în care spunea că „*monahii nu sunt nicidecum niște oameni slabi, nefolositori, ci dimpotrivă sunt oameni puternici, niște oameni tari*”, numindu-i în final „*cavalerii ai Duhului Sfânt*”.

Nu pot să închei mărturisirea trăirilor mele deosebite fără să rememorez cu reverență însuflețirea și grija părintească a Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, manifestată pe tot parcursul pelerinajului, întrebându-ne adesea dacă ne simțim bine, dacă am vorbit acasă cu familia, și provocându-ne la discuții ziditoare, înmiresmate cu citirea Paraclisului Maicii Domnului, chiar în mașină, în drumul nostru.

Pentru această binecuvântare și bucurie de care m-a învrednicit bunul Dumnezeu prin mijlocirea Maicii Domnului și generozitatea Înaltpreasfințitului nostru Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, sunt profund recunoscător.

Athos..., Athos..., fortăreață a credinței și dragostei de Dumnezeu, a cărui strălucire a întunecat alți munți ai Eladei! Binecuvântată fie Maica Preacurată a Domnului și Dumnezeului nostru pentru toate zilele ce le-am petrecut aici într-o aleasă companie, care prin ea însăși a fost prilej de îmbogățire a sufletului meu.

Părintele Damian de Molokai, „martirul dragostei”

Arhim. Benedict Vesa

La șase luni după sosirea sa în Kalawao, Părintele Damian de Veuster afirma: „Mă fac lepros cu leproșii ca să îi câștig pe toți pentru Iisus Hristos. De aceea, în predica mea, zic *noi, leproșii, nu frații mei*”. Această afirmație descrie limpede „metodologia” de lucru a unuia dintre marii misionari ai secolului al XIX-lea din spațiul apusean. Personalitatea sa poate fi privită din diverse perspective, poate fi un erou sau un martir, poate fi un predicator sau un misionar în apostolatul social. Dar, mai mult decât orice, el este icoana dragostei lui Hristos, „Fratele cel mare”, întrupată aievea în „frații Săi prea mici”. Crucea dragostei lui Hristos este prezentă, așa cum el însuși se exprimă, „într-o cruce specială – lepra”, ca și blestem, dar și ca mijloc de mântuire.

Iosif de Veuster, după numele de botez, se naște la Tremelo, în Belgia, în ziua de 3 ianuarie 1840, într-o familie de catolici simpli, dar practicanți. Simte de devreme atracție față de vocația sacerdotală și îi urmează fratelui său, Auguste, adăugându-se Congregației „Preoților Preasfintei Inimi a lui Iisus și a Sfintei Maria”, în ciuda opoziției tatălui său. Structura sa interioară nu îl recomandă drept un studios, ci, mai degrabă, un spirit contemplativ. Trei sunt principiile după care își coordonează perioada de formare, scrijelite pe banca de studiu, „tăcere, reculegere, rugăciune”. Depune vorturile monahale pe când împlinește 20 de ani, în ziua de 7 octombrie 1860, luându-și numele de Damian.

Curând după acest moment, Congregația este solicitată să ofere preoți misionari în insulele din Arhipelagul Hawaii. Fratele său cel mare, Auguste, este printre primii șase aleși. La scurt timp, însă, acesta se îmbolnăvește și, în locul său, pleacă Damian. Ajunge în Honolulu, încă nehirotonit, în ziua de 19 martie 1864. Două luni mai târziu este hirotonit preot de către Episcopul Louis Desire Maigret, păstorul misiunilor catolice din Hawaii. Devine misionar în Big Island, unde întâlnește pentru prima dată leproși. Din pricina unor preconcepții vechi, care vedeau lepra drept o pedeapsă divină directă pentru păcate, în interiorul unei morale de nuanță juridică, bolnavii erau pur și simplu

izolați, în condiții mizere, într-un loc destinat numai lor – insula Molokai. Cu sentimentul unei chemări speciale și directe, se pregătește în acest domeniu medical, în așa fel încât să devină preot slujitor pentru aceste comunități chinuite.

Decizia sa, confirmată în cele de urmă de Episcopul Maigret, îl face ca, la 10 mai 1873, să ajungă pe insulă. El va deveni, ceea ce în duh profetic a fost afirmat de Episcopul Maigret, „părinte, și unul dintre ei, care va trăi și va muri cu ei”. Condițiile de viață, îngrijirea medicală, dincolo de suferința bolii și starea de izolare, făceau misiunea sa foarte dificilă. Peste 800 de persoane trăiau fără speranță și fără lege: medicamente puține, consum excesiv de alcool din dorința de muri mai ușor, cadavre aruncate la întâmplare, fără vreun ritual de înmormântare. În acest peisaj tulburător, Părintele Damian încearcă să trăiască Evanghelia și să o ilustreze în slujirea sa. Caută soluții edilitare și morale la toate aceste situații: construiește adăposturi pentru bolnavi, luptă împotriva abuzurilor, consumului de alcool, creează condiții demne de înmormântare și alege un loc pentru cimitir – „Grădina morților”. Dar dificultatea misiunii sale consta mai ales în însoțirea spirituală a bolnavilor, cu precădere a celor supărați pe Dumnezeu, care nu își puteau accepta suferința. Devine una cu ei, împarte totul cu ei, și, în felul acesta, le câștigă încrederea, dar se găsește și tot mai aproape de contractarea bolii. „Mă fac lepros pentru leproși ca să-i câștig pe toți pentru Hristos”, îi scrie fratelui său.

Lucrarea sa este recunoscută în întreaga insulă, iar renumele său se răspândește în lumea întreagă. De aceea, primește numeroase scrisori de încurajare și numeroase daruri, care, toate, veneau către „Damian și leproșii săi”. Din nefericire, notorietatea sa nu convenea unora dintre liderii insulei, unor misionari protestanți, care se simțeau concurenți, ba chiar și unor lideri ai Bisericii sale – Episcopului Hermann Koeckemann, succesorul Episcopului Maigret, precum și provincialului Congregației din care făcea parte, preotului Leonard Fouesnel. O serie de minciuni și acuze nejustificate

încercau să îl deturneze din misiunea sa de slujire. Cea mai gravă acuză, din punct de vedere spiritual, se referea la presupusa sa dorință de faimă, dublată de acuza de imoralitate. Această ultimă acuză a fost întărită de contractarea leprei, interpretată drept dovadă limpede a pedepsei divine asupra sa.

În ciuda realității dificile, părintele Damian își continuă slujirea socială. Centrul era tot mai bine organizat. Anul 1888 înseamnă sosirea unor surori franciscane din Syracuse, New York, animate de Sora Marianne Cope. Prezența acestora va reprezenta garanția că lucrarea lui va continua și că Dumnezeu vrea acest lucru.

Suferințele creșteau, dar răbdarea și nădejdea sporeau odată cu ele. Fără să reclame atitudinea nepotrivită a superiorilor săi, fără resentimente sau dorință de răzbunare, își trăiește suferința ca pe o experiență de apropiere față de Dumnezeu și față de frații săi leproși. De aceea și petrece timp îndelungat în „Grădina morților”, alături de cei mulți pe care îi asistase și care acum se odihneau acolo. Rugăciunea canonică îi era tovarăș în drumul suferinței și a prefacerii sale pământești. Înainte de moarte, două momente merită să fie rememorate – spovedania generală și un examen medical care să îi confirme boala de care suferea, și nu de vreoa altă boală venerică, precum sifilisul, înlăturând orice acuză de imoralitate, pe care unii i-ar fi putut-o aduce.

Trece în eternitate în ziua de 15 aprilie 1889. Vestea aceasta aduce cu sine atât creșterea faimei, cât și contextul unor noi încercări de a-l denigra. În 1936, rămășițele sale pământești vor fi transferate la Louvain, în Belgia, și îngropate în cripta bisericii Congregației Preasfintelor Inimi. Părintele Damian este beatificat în 1995 de Papa Ioan Paul al II-lea și canonizat în 2009 de Papa Benedict al XVI-lea. Din pricina slujirii sale, este socotit patronul spiritual al celor bolnavi de lepră, AIDS sau HIV și a celor expulzați la marginea societății.

Pornind de la biografia acestui misionar, întrebarea de căpătâi se poate exprima astfel – „Alegi să te atingi sau să te izolezi?” De fapt, această interogație reiterează o posibilitate de alegere permanentă – îți dorești o viață comodă, departe de suferință, ferită de pericole, atunci nu „te atingi”; sau, cealaltă variantă, nu mai ții cont de nici unul din aceste aspecte și plonjezi în mijlocul suferinței, al dezordinii, al mizeriei, la marginea lumii, la marginea vieții. Rațional nu există nici un fel de justificare pentru a doua variantă. Și totuși, ea poate exista și, deși într-o totală nebulie pentru omul „cuminte”, fascinează și seduce. Pentru că se înscrie în „metodologia” proclamată de Hristos și Evanghelia Sa – pierderea până și a sufletului de dragul (C) celui lalt (Matei 16,25). Cine se așează în inima lumii și trăiește drama lumii, atât lăuntric, cât și exterior, se aseamănă bine lui Hristos și devine, în consecință, lucrător față de „frații Săi prea mici”.

În același timp, co(m)pățimirea cu cei în suferință este și singura „metodă” prin care poți să spui ceva, cu adevărat teologic, despre suferință și despre locul lui Dumnezeu în această „petrecere”. Cel care co(m)pățimește își asumă deodată atât rolul fratelui, cât și rolul părintelui, în stare să participe la suferința celui lalt, dar și să ofere mângâiere, siguranță și soluții foarte concrete (Matei 25; Iacov 2, 15-16). Părintele Damian a ales, ca urmare a chemării sale, deloc confortabile, ba chiar strivitoare, dar și cu rezultate peste limita așteptării, vizibile, dar, mai ales, lăuntrice. Drumul îi era foarte limpede, deși nu ușor. A ales, fără să dea înapoi, fără să ezite sau să regrete. Misiunea sa de acum era să „risipească” dragoste, să „se risipească”, ba chiar să se piardă pentru și de dragul celorlalți.

Se poate afirma limpede că Părintele Damian „nu doar i-a îngrijit pe bolnavi, ci le-a redat demnitatea umană și respectul de sine, făcându-le cunoscută responsabilitatea lor. Disperarea și auto-neglijarea apar de multe ori la pacienții cu boli terminale – cu atât mai mult la cei bolnavi de lepră, părăsiți. Cei care suferă de boli au nevoie, pe lângă îngrijire medicală, și de contactul uman și de prietenie. Împreună cu prietenii săi bolnavi, Părintele Damian a intrat în lupta împotriva lipsei de sens, a goliciunii și a disperării. S-a asigurat că aceștia nu și-au a irosit viața supunându-se nelucrării, beției și unui stil de viață fără restricții. Dacă era necesar, putea deveni foarte irascibil. Dar le-a oferit și alternative: i-a învățat să aibă mai multă grijă de ei înșiși și de ceilalți. I-a împăcat, nu numai unul cu altul, ci și cu Dumnezeu. Prin lucrarea sa pastorală, predicile sale, liturghiile pe care le-a săvârșit, și tainele administrate, i-a învățat pe păstoriți că fiecare dintre ei este valoros în ochii lui Dumnezeu. De asemenea, i-a învățat că viața nu se sfârșește odată cu moartea, lucru care a dat sens vieții, dar și morții lor”. Părintele Damian de Molokai a devenit „slujitorul iubirii”...

¹ *The Spirit of Father Damien* by Jan De Volder, San Francisco, Ignatius Press 2010, p. 229.

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (ianuarie 2018)

In 10 ianuarie 2018, în Sala de Sticlă a Primăriei municipiului Cluj-Napoca, în prezența unui numeros public, s-a ținut lansarea volumului: *Astra și Marea Unire*, coordonator Prof. Univ. Dr. Mircea Popa; din partea Facultății noastre au participat Pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru și Pr. lect. univ. dr. Cosmin Cosmuța; între cei ce au luat cuvântul pe marginea cărții pomenite s-au numărat și reprezentanții Facultății noastre, care au evidențiat câteva momente legate de Marea Unire de la 1918.

In data de 17 ianuarie 2018, în organizarea Centrului de Studii Ecumenice și Interreligioase, a Centrului de Filosofie Antică și Medievală, a Facultăților de Teologie Romano-catolică, Ortodoxă, Reformată și Greco-catolică ale UBB și a avut loc conferința cu titlul: *Credință și politică: umanismul integral al lui Jacques Maritain* susținută de Prof. Michael Durham Torre de la Universitatea din San Francisco.

Joi, 18 ianuarie 2018, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și Centrul de Dialog între Teologie și Filosofie al Universității Babeș-Bolyai a organizat conferința cu titlul: *Ce este teologia analitică?*, susținută de Lect. univ. dr. Marcel Bodea, de la Facultatea de Istorie și Filosofie a UBB.

Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a fost participat joi, 18 ianuarie 2018, la ședința de lucru a preoților din Protopopiatul Cluj I și a susținut o scurtă prelegere cu titlul „Părinții Bisericii și muzica – argument”. Arhid. prof. dr. Daniel Mocanu, profesor de muzică la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca a prezentat cartea de pricene, colinde și de cântări bisericești intitulată *Cântați Domnului tot pământul*, apărută la Editura Renașterea, la inițiativa Înaltpreasfințitului Andrei, Mitropolitul Clujului și sub semnătura Pr. prof. Vasile Stanciu.

In data de 25 ianuarie 2018 au avut loc două susțineri de examen pentru ocuparea posturilor didactice de asistent universitar la Muzică bisericească și Ritual și Cântare corală și de profesor universitar la specializarea Artă sacră (disciplinele: Structuri canonice și plastice; Replici iconografice; Tipologia artei bizantine; Istoria artei românești). S-au înscris și au promovat examenul: Arhid. dr. Daniel Mocanu, respectiv Conf. univ. dr. Marcel Gheorghe Muntean.

Marți 30 ianuarie 2018, în Catedrala Mitropolitană, în prezența unui mare număr de credincioși, elevi și studenți - cu ocazia prăznuirii Sfinților Trei Ierarhi, Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur, hramul școlilor teologice - Sfânta Liturghie arhierescă a fost săvârșită de IPS Mitropolit Andrei în sobor de preoți profesori și diaconi. Răspunsurile liturgice au fost date de Corul de cameră Psalmodia Transilvanica al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. Universitatea Babeș-Bolyai a fost reprezentată la cel mai înalt nivel: Acad. Prof. univ. dr. Ioan Aurel Pop, Rectorul instituției, care a rostit o scurtă alocuțiune, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului, Prof. univ. dr. Ioan Bolovan, prorector.

Părintele Decan, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, a mulțumit tuturor pentru participare și a transmis mesajul de comuniune academică și spirituală, comuniune proprie Sfinților Trei Ierarhi.

In Memoriam – Academicianul Nicolae Edroiu († 10 ianuarie 2018)

„Lupta cea bună m-am luptat,
călătoria am săvârșit, credința am păzit”
(II Timotei 4, 7)

Mircea-Gheorghe Abrudan

Ln 10 ianuarie a.c. și-a încheiat călătoria pe acest pământ profesorul Nicolae Edroiu, directorul Institutului de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române din Cluj-Napoca. Vestea trecerii sale în lumea dreptilor m-a luat prin surprindere, fiindcă cu puține ore mai înainte l-am întâlnit la o lansare de carte care a avut loc în sala de sticlă a Primăriei municipiului Cluj-Napoca. La finalul evenimentului editorial ne-am salutat cordial și colegial, așa cum avea obiceiul să o facă cu toți foștii studenți și doctoranzi – unii deveniți colegi de catedră sau de institut –, când îi întâlnea pe la facultate, institut, bibliotecă sau prin oraș. De altfel, această atitudine de profundă și nedisimulată colegialitate pe care o manifesta față de cei din breasla sa m-a impresionat profund din momentul în care l-am cunoscut, în urmă cu 12 ani. Abia pășisem în semestrul II al anului I la Facultatea de Istorie și Filosofie din cadrul Universității Babeș-Bolyai, când profesorul Nicolae Edroiu, care ne-a predat istoria medie a României, a intrat în amfiteatrul de la chimie și ne-a salutat cordial cu apelativul „stimați colegi”, explicându-ne că după ce am trecut cu bine peste prima sesiune de examene este pe deplin îndreptățit să ni se adreseze în acest fel. Venit de la înălțimea catedrei și din partea unui magistru academician, mereu elegant și reverențios în ținută și-n vorbire, salutul acela inaugural mi-a rămas întipărit în memorie și mi-a făcut întotdeauna plăcere să-l rememorez, pentru că exprimă o trăsătură nobilă și destul de rar întâlnită, a unuia dintre dascălii care au format generații de universitari, de dascăli de istorie, arheologi, muzeografi și cercetători sub cupola Almei Mater Napocensis.

Născut la curbura Carpaților, în Olteni, județul Treiscaune, la 7 decembrie 1939, profesorul Nicolae Edroiu a avut un parcurs biografic exemplar: după ce a absolvit studiile gimnaziale și liceale la prestigiosul liceu „Andrei Șaguna” din Brașov, a urmat cursurile Facultății de Istorie din cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (1958-1963) fiind reținut la Catedra de Istorie a României unde a parcurs, gradat și merituos, treptele didactice convenite: preparator (1963), asistent (1966), lector (1970), conferențiar (1978) și profesor, conducător de doctorat (1990), pentru ca ulterior să devină cercetător principal I la Institutul de Istorie (1998), iar din 2007 până la moarte, director al acestei prestigioase instituții. Specializările efectuate în străinătate (în bizantinologie și slavă veche la Universitatea din Belgrad-Serbia (1967-1968) sub îndrumarea profesorilor G. Ostrogorski și S. Marković), titlul științific de doctor în istorie – dobândit în 1974 cu o teză despre *Ecurile europene ale răscoalei lui Horea*, publicată în 1976 –, experiența profesională dobândită la cursuri și seminarii de profil, pe diferite șantiere arheologice și de practică de specialitate (ex. Dăbâca - jud. Cluj, complexul bisericesc de la Ohrida, Macedonia), calitatea de redactor al unor renumite publicații locale (ex. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Series Historia*), dar și cea de membru în diferite comisii și societăți au conturat treptat profilul unui medievist afirmat în studiul arheologiei feudalismului timpuriu, a tehnicilor agrare, a scrisului autohton în veacurile XV-XVIII și, îndeosebi, a răscoalei lui Horea și reperarea ecoului ei continental. Activitatea didactică de aproape cinci decenii desfășurată la Facultatea de Istorie și Filosofie, unde a predat *Istoria medie a României, Științele auxiliare ale Istoriei, Izvoarele istorice și Paleografie româno-chirilică*, a fost dublată de una științifică prodigioasă care însumează cărți de autor (cele mai recente: *Plugul în Țările Române (până în sec. XVIII)* Ed. Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2016; *Scrierea chirilică românească*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2013; *Teza ungară a celor două jumătăți ale Transilvaniei. Studiu critic*, Imprimeria Ardealul, Cluj-Napoca, 2012), studii în volume, articole în periodice, ediții de izvoare, bibliografii, lucrări coordonate, editate, îngrijite, cursuri universitare, creștomaii, albume, cronici științifice, recenzii și note de lectură publicate în țară și în străinătate. Toate aceste contribuții i-au adus în anul 1999 o recunoaștere din partea celui mai înalt for al culturii și științei naționale, devenind membru corespondent al Academiei Române la secția de Științe Istorice și Arheologie. Profesorul a fost, de asemenea, onorat de președintele României, care i-a conferit în anul 2002 *Ordinul Național „Pentru Merit”* în grad de Cavaler.

În plan personal și familial, profesorul Edroiu a fost binecuvântat de Dumnezeu cu o căsnicie frumoasă alături de doamna Lidia, cu care s-a însoțit prin taina cununiei săvârșită de părintele de binecuvântată memorie, Ioan Bunea, în străvechea biserică ortodoxă clujeană „Sfânta Treime” din deal. Rodul acestei căsătorii îl reprezintă fiica sa, Veronica Turcuș și ginerele său Șerban Turcuș, pe care i-a iubit și vegheat în parcursul lor academic cu multă dăruire, putându-se cu siguranță considera mândru de realizările lor istoriografice însemnate.

Academicianul Nicolae Edroiu a fost un fiu credincios al Bisericii Ortodoxe Române, implicându-se în viața eclesială nu numai din postura științifică și cu autoritatea sa istorică, ci și din punct de vedere administrativ făcând parte, în două mandate consecutive, din Adunarea eparhială și din Consiliul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Ierarhia noastră l-a răsplătit cum se cuvine pentru implicarea sa în viața Bisericii, mitropolitul Bartolomeu dăruindu-i *Crucea Transilvană* în anul 2008, iar părințele patriarh Daniel acordându-i *Ordinul „Sfântul Ierarh Antim Ivireanul”* în ianuarie 2017 pentru „contribuția remarcabilă la elaborarea volumului al II-lea al trilogiei dedicate monahismului ortodox românesc”, cum s-a precizat în mesajul de condoleanțe al Preafericitului Părinte Daniel la slujba de înmormântare a profesorului Nicolae Edroiu.

În ciuda tuturor acestor titluri academice prestigioase și a recompenselor primite de-a lungul vieții din partea mediului universitar, a corpului eclesial și a autorităților civile centrale și regionale, profesorul Nicolae Edroiu și-a păstrat aceeași atitudine sobră și reținută, vădind înțelegere, înțelepciune, cumpătare și echilibru. Nu am auzit să fi jignit vreodată pe cineva sau să fi utilizat un limbaj agresiv, ci dimpotrivă a evitat controversesele fără principii, ca și provocările fără obiect. A dat mereu dovadă de un respect și un spirit de devotament enorm față de memoria magiștrilor (Ștefan Pascu, David Prodan, Mihail P. Dan, Constantin Daicoviciu) și a înaintașilor săi (Alexandru Lapedatu, Ioan Lupuș, Ștefan Meteș și Silviu Dragomir), pe care-i evoca adesea și cărora le-a republicat principalele lucrări istorice în ediții profesionale și elegante sub egida editurii Academiei Române. În același timp, s-a comportat colegial, elegant și cordial cu toți colegii de la catedra universitară și cu cei de la Institutul de Istorie „George Barițiu”, între care am avut bucuria să mă număr și eu, începând cu 1 septembrie 2017. Pentru mine reîntâlnirea cu profesorul Nicolae Edroiu a fost una fericită și fecundă, la finalul primei întâlniri, pe care am avut-o în biroul domniei sale, am primit în dar de la acesta un braț de cărți, pentru care îi voi rămâne recunoscător.

Nu în ultimul rând, profesorul Nicolae Edroiu a fost un bun român, care și-a iubit patria și neamul, cultivând în același timp relații de prietenie cu colegii de breaslă din Ungaria, Serbia, Italia, Franța, Bulgaria și Slovacia, alături de care a participat adeseori la sesiuni științifice și întruniri culturale pentru a cunoaște mai bine trecutul și a zidi un viitor comun mai luminos. Într-un interviu acordat unei publicații bucureștene, profesorul și-a declarat sentimentele pentru această țară în felul următor: „datorez enorm acestei țări și acestui popor, mai ales după ce le-am studiat și cercetat mai bine de o jumătate de secol trecut. Sunt mândru că m-am născut român!”

Cu siguranță ca om, supus slăbiciunilor și patimilor firii, profesorul Nicolae Edroiu va fi greșit cu voie sau fără de voie, cu cuvântul, cu lucrul sau cu gândul, de aceea îl rugăm pe bunul Dumnezeu să-l ierte, să-l odihnească și cu sfinții să-l numere! Veșnica lui pomnire, din neam în neam!

Înmormântarea Academicianului Nicolae Edroiu

Ln urma trecerii la Domnul a profesorului și academicianului Nicolae Edroiu, apropiat colaborator al Bisericii străbune, trupul său neînsuflit a fost depus în sala Auditorium Maximum, unde a avut loc sâmbătă, 13 ianuarie, slujba înmormântării, oficiată de către Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei al Clujului, Maramureșului și Sălajului, înconjurat de un sobor de clerici, din care au făcut parte: PCuv Arhimandrit Dumitru Cobzaru, PCuv Arhim. Macarie Motogna, Starețul Mănăstirii Rohia, PC Pr. Ioan Chirilă, Președintele Senatului Universității Babeș-Bolyai, PC Pr. Decan Vasile Stanciu, PC Pr. Prof. Univ. Alexandru Moraru, PC Pr. Consilier Administrativ Bisericesc Cristian Baciu, PC Pr. Consilier Cultural Bogdan Ivanov, și PC Părinte Consilier Arhid. Claudiu Grama PC Pr. Protopop de Cluj II Alexandru Ciui și PC Pr. Protopop de Cluj I Dan Hognogi. Au fost prezenți: Primarul Municipiului Cluj, Domnul Emil Boc, Primarul Municipiului Dej, Domnul Morar Costan, preoți, oficialități, numeroase personalități din mediul academic, profesori, colegi, oameni de cultură, politicieni, apropiați și cunoscuți. Dintre cei de față care au luat cuvântul, îi amintim pe rectorul Universității Babeș Bolyai, acad. prof. univ. dr. Ioan Aurel Pop, acad. Emil Burzo și prorectorul prof. univ. dr. Ioan Bolovan. Un mesaj de condoleanțe a fost rostit și de prof. univ. dr. Vasile Pușcaș, de la Institutul de Istorie „George Barițiu”, din Cluj-Napoca.

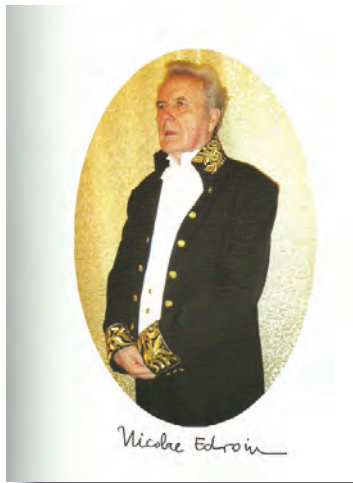
La acest moment de tristețe pentru urbea Clujului, dar nu numai, PF Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române a transmis un cuvânt de mângâiere, prin care a evocat profilul marelui profesor Nicolae Edroiu, plecat în veșnicie. Mesajul a fost citit de Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului:

Cu adâncă întristare și nespūsă durere sufletească am aflat de trecerea, neașteptată, la cele veșnice a domnului profesor Nicolae Edroiu [1939-2018], foarte bun cunosător al istoriei naționale, director al prestigiosului Institut de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca al Academiei Române. [...] Un proiect academic de mare anvergură și de importanță națională în care domnia sa a avut un rol determinant în calitate de coautor și coordonator, alături de alți istorici de marcă ai Academiei Române, îl reprezintă amplul tratat de Istoria Românilor proiectat în 10 volume [ediția I, 2002; ediția a II-a, 2012], fiind responsabil de elaborarea volumului V: *O epocă în spirit european [1601-1711/1716]*, respectiv a volumului VI: *România de la Europa Clasică la Europa Luminilor [1711-1821]*, ambele publicate în anul 2012 la Editura Univers Enciclopedic.

De asemenea, Părintele Patriarh Daniel a subliniat legătura puternică ce a existat între Biserica Ortodoxă și profesorul Edroiu: „Ca fiu duhovnicesc al Bisericii Ortodoxe Române a răspuns prompt și cu multă bucurie chemării noastre de a se alătura specialiștilor în Istorie bisericească în vederea coordonării trilogiei *Monahismul Ortodox Românesc. Istorie, contribuții și repertoriare*, proiect comun de cercetare realizat de către Patriarhia Română în colaborare cu Academia Română, publicat sub egida Editurii Basilica a Patriarhiei Române, din care au apărut primele două volume [vol. I: *Istoria monahismului ortodox românesc de la începuturi până în prezent*, București, 2014, 1040 pag.; vol. II: *Contribuții ale monahismului ortodox românesc la nivel național și internațional*, 2016, 1200 pag.], cel de-al treilea volum, *Dicționarul tuturor mănăstirilor românești* fiind în curs de editare.

În acest sens, ne amintim cu apreciere de cuvintele domnului profesor Nicolae Edroiu rostite în Aula Academiei Române în data de 4 aprilie 2014, cu prilejul *Zilei Academiei Române și a porților deschise*, când s-a lansat oficial primul volum al trilogiei menționate mai sus, despre care spunea că: «și începe astăzi drumul spre mințea și inima creștinilor români ortodocși, și nu numai, o lucrare reprezentativă a istoriografiei românești dintotdeauna [...]». Nu mă îndoiesc de faptul că *sinteza privind monahismul ortodox* (continuare în pagina 7)

(continuare din pagina 6)

➤ **românesc va face o îndelungată probă de rezistență științifică în istoriografia română [...]**

Pentru contribuția sa ca autor de manuale de Istorie, membru a numeroase asociații științifice și comisii de profil din țară și din străinătate, colaborator cu diferite redacții ale unor publicații românești de specialitate, coordonator al colecțiilor «*Bibliotheca Bibliologica*» și «*Bibliotheca Historica*», a fost onorat cu o serie de distincții și premii din partea mai multor instituții ale statului, amintind aici *Ordinul Național «Pentru Merit»* în grad de Cavaler [2002], dar și din partea Bisericii, primind *Crucea Transilvană*, acordată în anul 2008 de Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului, respectiv *Ordinul «Sfântul Ierarh Antim Ivireanul»*, pe care i l-am acordat în luna ianuarie 2017, pentru contribuția remarcabilă la elaborarea volumului al II-lea al trilogiei dedicate monahismului ortodox românesc.

Așadar, întreaga slujire jertfelnică pe care a împlinit-o domnul profesor Nicolae Edroiu în mod exemplar de la catedră, încununată cu numeroase realizări cărțurărești, dovedește întâi de toate *statura unui spirit riguros din punct de vedere al cercetării academice, luminos, iubitor de valori perene, generos și recunoscător față de înaintași*, aducându-ne aminte în acest sens de mărturisirea Domniei Sale dintr-un interviu acordat unei publicații bucureștene pentru care afirma: «datorz enorm acestei țări și acestui popor, mai ales după ce le-am studiat și cercetat mai bine de o jumătate de secol trecut. Sunt mândru că m-am născut român!»

În aceste momente grele pentru toți cei îndoliați, exprimăm întreaga noastră compasiune și adresăm tuturor sincere condoleanțe, precum și îndemnul Sfântului Apostol Pavel: «Nu vă întristați ca ceilalți, care nu au nădejde, pentru că de credem că Iisus a murit și a înviat, tot așa [credem] că Dumnezeu pe cei adormiți întru Iisus îi va aduce împreună cu El» [1 *Tesaloniceni* 4, 13-14].”

După citirea mesajului din partea Părintelui Patriarh Daniel, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a rostit un cuvânt de învățătură prin care a mângâiat pe cei prezenți și a evocat personalitatea academicianului Edroiu: „Noi, toți cei care ne-am bucurat de prezența domnului academician Nicolae Edroiu, care a făcut parte și din Adunarea eparhială și din Consiliul eparhial, îi simțim cu mare durere plecarea dintre noi. Însă, în virtutea credinței noastre, noi credem că rămâne cu noi. A fost un om de mare calitate spirituală și civică a urbei noastre, dar a fost și unul dintre sfătuitoarii foarte buni, în situațiile delicate în care aveam nevoie de sfaturile domniei sale. E greu să rezumi într-o frază, două, ce a însemnat academicianul Nicolae Edroiu și pentru viața științifică a acestei capitale a Transilvaniei, dar și pentru viața Mitropoliei noastre.

Drept aceea, ne vom folosi de cuvintele lui Ernest Bernea, care zice că: «adevărată bucurie a venit din prinos de omenie și din bogăție interioară. A fost mare și puternic prin ceea ce a dăruit altora. Ești câtă putere de dăruire ai, câtă putere de jertfelnicie ai, iar el a avut multă putere de dăruire!», a spus Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului în cuvântul rostit în cadrul slujbei de înmormântare.

Iertăciunile, așa cum sunt numite în această parte a țării, au fost rosite de Președintele Senatului Universității Babeș-Bolyai, pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Răspunsurile liturgice au fost date de corala *Psalmodia Transilvanica* a Facultății de Teologie Ortodoxă din oraș, dirijată de pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul instituției.

La final, împreună cu Armata, convoiul cu trupul neînsuflețit s-a deplasat la Cimitirul central din oraș, unde, academicianul Nicolae Edroiu a fost înmormântat cu onoruri militare.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

(Sursa: Știri, www.mitropolia-clujului.ro)

A fost desemnat câștigătorul concursului pentru realizarea statuilor din fața Catedralei Mitropolitane

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, împreună cu filiala clujeană a Academiei Române și cu sprijinul Ordinului Arhitecților din România, a deschis începând cu 17 noiembrie 2017, un concurs public pentru realizarea statuilor care să îi reprezinte pe Mitropolitul Bartolomeu Anania și pe Episcopul Nicolae Ivan și care urmează să fie amplasate în fața Catedralei Mitropolitane clujene.

La concurs s-au înscris 13 sculptori din țară, care au prezentat, la Muzeul Mitropoliei Clujului, proiectele, portofoliile personale și machetele celor două statui. Juriul, prezidat de academicianul Marius Porumb, format din arhitecți, critici și istorici de artă, precum și sculptori, a analizat marți, 23 ianuarie, la Muzeul Mitropoliei de la demisolul Catedralei clujene, proiectele înscrise și a desemnat câștigătorul. La eveniment a participat și Înaltpreasfințitul Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului.

Centenarului Marii Uniri s-a născut și ideea ca „în fața Catedralei să fie statuile a două personalități ecleziastice care sunt sufletește, și nu numai sufletește, ci și prin activitatea, lor legate de Unirea cea Mare (...) Episcopul Nicolae Ivan a ridicat Catedrala și a participat și la Marea Unire, iar Mitropolitul Bartolomeu Anania, de vrednică și pioasă amintire, a reînțemeiat Mitropolia Clujului”.

Acad. Marius Porumb, președintele juriului, a remarcat că orașul Cluj-Napoca „este un centru important al românismului, capitala Transilvaniei, una din cele trei țări românești. România este ca o Sfântă Treime: Moldova, Ardealul și Țara Românească (...) iar lângă Cluj, la Feleac este prima Mitropolie a Transilvaniei de la 1488, de la a cărei întemeiere se împlinesc 530 de ani, odată cu 100 de ani de la Marea Unire (...) Acest an este pentru noi, românii, extrem de important. Sărbătorim 100 de ani de stat modern, în care toți românii s-au unit într-o țară”.

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului organizează cu prilejul Centenarului Marii Uniri mai multe evenimente în care se încadrează și inaugurarea celor două statui, a Episcopului Nicolae Ivan și a Mitropolitului Bartolomeu Anania. Episcopul Nicolae Ivan este cel care a reînțemeiat Eparhia Clujului și „care a păstorit cu un neîntrecut har de ctitor, lăsând posterității Catedrala din inima orașului, reședința eparhială, pri-

Concursul a fost câștigat de proiectul realizat de sculptorul Alexandru Păsat, de la Catedra de sculptură a Universității de Arte și Design din Cluj-Napoca. Locul II a fost obținut de lucrarea sculptorului Dumitru Cosma din Cluj-Napoca, iar locul al III-lea de lucrarea sculptorului Ștefan Bințișan din Alba-Iulia.

Statuile vor avea o înălțime de trei metri, vor fi turnate în bronz și vor fi amplasate în fața Catedralei Mitropolitane clujene, urmând să fie inaugurate în apropierea sărbătorii de la 1 decembrie 2018. Finanțarea va fi asigurată din alocări bugetare ale autorităților publice locale și județene, precum și din fondurile Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului.

IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a remarcat, cu această ocazie, faptul că cele două statui au valoare de simbol și a amintit că „în Sfânta Scriptură, în Cartea Facerii, chiar dacă evreii erau împotriva statuilor, totuși, în capitolul 35, versetul 14, se arată că patriarhul Iacob, după ce, cu ajutorul lui Dumnezeu, a ieșit biruitor, «a așezat un stâlp pe locul unde grăise Dumnezeu, un stâlp de piatră, și a săvârșit turnare peste el și a turnat untdelemn». A pus totuși un stâlp de aducere aminte, patriarhul Iacob, acolo unde Dumnezeu își făcuse lucrarea cu putere multă”. De asemenea, IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a adăugat că printre evenimentele dedicate

ma Academiei Teologice, revista «Renașterea», dar, în primul rând, împlinirea unui vis de veacuri al românilor ortodocși ardeleni, care și-au dorit un ierarh al lor în metropola Transilvaniei”, conform organizatorilor. De asemenea, Mitropolitul Bartolomeu Anania, a fost „un om care nu a știut ce este frica și care a făcut istorie, prin înființarea Mitropoliei Clujului în anul 2006. Tălmacitor al Bibliei și ctitor remarcabil, Mitropolitul Bartolomeu a păstorit Eparhia clujeană cu înțelepciune, reușind să-i dinamizeze activitatea, pentru a răspunde prompt și eficient solicitărilor noi și tot mai diverse ale lumii moderne. Acestor doi mari ierarhi, primul, reînțemeietor al Episcopiei, și al doilea, reînțemeietor al Mitropoliei Clujului, Arhiepiscopia noastră dorește să le ridice câte o statuie în fața Catedralei Mitropolitane, restituind posterității memoria acestor doi mari români. Prin acest gest s-ar pune și mai mult în valoare spațiul pieței Avram Iancu, dăruit de municipalitate pentru «Catedrală, pentru parc public și pentru statuile ce se vor ridica în amintirea bărbaților binemeritați pentru neamul românesc», conform Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Arhiepiscopia, împreună cu filiala clujeană a Academiei Române, și-a asumat, cu sprijinul Primăriei și al Consiliului local al municipiului Cluj-Napoca, demersul realizării acestui proiect.

Sinteza raportului activităților Sectorului Administrativ Bisericesc în 2017

Monitorizarea situației administrative a unităților bisericești

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului este alcătuită din 9 protopopiate cu 574 parohii, 153 filii, 32 de mănăstiri și un schit. În anul 2017, din inițiativa Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, s-au înființat 4 parohii: Parohia „Sfântul Iustin Martirul și Filosoful” - Cluj-Napoca, Protopopiatul Cluj II, Parohia „Sfântul Prooroc Daniel” - Florești, Protopopiatul Cluj I, Parohia „Sfântul Prooroc Ilie” - Năsăud, Protopopiatul Năsăud, și Parohia misionară Mera, jud. Cluj, Protopopiatul Cluj I. De asemenea s-au înființat și două mănăstiri: Mănăstirea Sfinții 40 de Mucenici Memorialul Gherla și Mănăstirea Pantocrator, în localitatea Beclean, județul Bistrița-Năsăud.

Activitatea organismelor eparhiale.

Sinodul Mitropolitan s-a întrunit în ședință de lucru de patru ori, iar Consiliul Eparhial și Adunarea Eparhială s-au întrunit în ședință anuală de lucru în data de 28 ianuarie 2017. Ședințele Permanenței Consiliului Eparhial se desfășoară săptămânal, sub președinția Chiriarhului. De asemenea au avut loc și 2 ședințe ale Permanenței Consiliului Eparhial cu protopopii eparhiei (16 februarie 2017 și 14 noiembrie 2017).

Activitatea pastoral-misionară a Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei în cuprinsul eparhiei, este evidențiată de cele 124 Sfinte Liturghii, 39 hirotoniri, 53 Sfinte Taine, 285 Ierurgii, 13 sfințiri de biserici, 9 resfințiri de biserici, 16 sfințiri și inaugurări de așezăminte eclesiale, 240 vizite pastorale în parohii și filii, 78 vizite pastorale în mănăstiri, 138 vizite la așezămintele bisericești sociale, medicale sau cultural-educative, 52 vizite la școlile teologice, ca și de cele peste 1500 de audiențe acordate, de conferințe susținute la simpozioane sau congrese, interviuri acordate la posturile de radio și televiziune. A participat la lucrările Sfântului Sinod și ale Adunării Naționale Bisericești.

Preasfințitul Episcop Vicar Vasile Someșanul

În anul 2017 a participat la ședințele Sinodului Mitropolitan, la unele ședințe ale Permanenței Consiliului Eparhial și a efectuat vizite în unele parohii și mănăstiri. Din punct de vedere liturgic a participat și asistat la 77 de Sfinte Liturghii, 4 Vecernii, 2 înmormântări, 3 parastase, 2 cununii și la diferite servicii religioase în parohii și așezămintele sociale din cuprinsul Eparhiei. A primit în audiențe, oferindu-le multora sprijin și ajutor.

Activitățile preoților

Apreciind activitatea preoților merituosi, Înaltpreasfințitul Mitropolit Andrei a acordat distincția de sachelar la 15 preoți, distincția de iconom la 15 preoți și distincția de iconom stavrofor la 22 preoți. Crucea arhiepiscopală a fost acordată la 16 preoți, iar Crucea Transilvană pentru clerici unui număr de 4 preoți: Pr. Braica Gheorghe-Dragoș – protopop Cluj II; Pr. Mileșan Constantin – Parohia „Sfântul Ilie” - Bistrița; Pr. Ardelean Ion – consilier Eparhial al Episcopiei Sălajului și Pr. Gocan Mihai Ionel – Parohia Dângău Mic, Protopopiatul Huedin.

La propunerea preoților, Distincția eparhială „Crucea Transilvană” pentru mireni a fost acordată pentru 17 persoane, ca apreciere a susținerii acordate Bisericii în slujirea ei pastorală și misionară. Ordinul „Sfântului Ierarh Pahomie de la Gledin” a fost acordat pentru 23 de persoane, iar Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” pentru 36 persoane, în semn de aleasă mulțumire și recunoștință pentru implicarea în misiunea Bisericii.

Diplome de aleasă cinstitie au primit 29 consilii și comitete parohiale și 142 de persoane fizice sau instituții reprezentate de conducătorii lor.

La Cursurile Pastorale pentru obținerea gradelor profesionale care s-au desfășurat la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca în perioada 3-14 iulie 2017 au participat 76 de clerici din cadrul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului.

În data de 25 iulie 2017 a avut loc la Mănăstirea Parva-Rebra ședința cu preoții responsabili de coordonarea Cercurilor Preoțești. Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a rostit un cuvânt de îndemn și povățuire pentru cei prezenți, iar P. Cuv. Arhim. Teofil Tia a susținut conferința „Cercurile preoțești – instrument de formare clericală continuă, vector misionar relevant”.

Protopopii din Eparhia noastră

Au vizitat cel puțin odată pe an parohiile din cadrul protopopiatului și au verificat activitatea preoților și a organismelor parohiale. S-au implicat în organizarea slujbelor arhierestice la sfințirea sau resfințirea bisericilor, au participat la cercurile preoțești, precum și la cele două ședințe care au avut loc cu Permanența Consiliului Eparhial.

Începând cu data de 1 mai 2017, părintele Gheorghe-Dragoș Braica s-a pensionat la limită de vârstă din postul de protopop la Protopopiatul Cluj II și începând cu aceeași dată în postul vacant a fost numit preotul Alexandru-Constantin Ciui de la Parohia „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din Cluj-Napoca, care s-a remarcat prin activitatea pastorală-misionară, mai ales prin implicarea în misiunea cu tinerii.

Personalul clerical, monahal și neclerical

În Arhiepiscopia noastră avem un număr de 649 posturi clericale, dintre care 44 posturi de conducere, 459 de posturi clericale cu studii superioare și 146 posturi cu studii medii.

Un număr de 182 de preoți, adică 30% din numărul total de posturi clericale, primesc o contribuție la salarizare de 80% din salariul de încadrare.

În anul 2017 au fost hirotoniți un număr de 19 preoți pentru Eparhia noastră, au fost transferați la cerere 9 preoți, s-au aprobat 9 pensionări pentru limită de vârstă, iar 7 preoți pensionari au trecut la cele veșnice.

La unitățile noastre bisericești avem și un număr de 646 posturi neclericale (406 în județul Cluj și 240 în județul Bistrița Năsăud) – cântăreți bisericești, paraclisieri, îngrijitori, paznici ș.a. Contribuția salarială pentru personalul neclerical este, la nivelul salariului minim pe economie. În anul 2017 s-au suplimentat numărul de posturi neclericale, în județul Cluj cu 25 de posturi iar în județul Bistrița Năsăud ce 14 posturi.

Personalul monahal

Din cele 32 de mănăstiri și un schit de maici, 17 sunt mănăstiri de călugări, iar 15 sunt de maici, având un total de 283 viețuitori.

La Mănăstirea nou înființată Sfinții 40 de Mucenici Memorialul Gherla, județul Cluj, părintele ieromonah Grigorie Benea a fost numit în postul de stareț, iar la Mănăstirea Pantocrator, nou înființată în localitatea Beclean, județul Bistrița Năsăud, în postul de stareț a fost numit părintele ieromonah Luca Gheberta. La Mănăstirea Cormaia Protopopiatul Năsăud, în postul de stareț a fost numită monahia Sebastiana Sîngeorzan.

P. Cuv. Lect. Univ. Dr. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei, a primit rangul de arhimandrit, eveniment care a avut loc în Catedrala Mitropolitană la sărbătoarea Nașterii Domnului (25 decembrie 2017), iar P. Cuv. Porfirie Țanc starețul Mănăstirii Telcișor-Buscatu a primit rangul de protosinghel.

Fondurile pentru sprijinirea financiară a clerului

Fondul Central Misionar. În urma colectei din anul 2017 pentru Fondul Central Misionar, la unitățile administrative – bisericești din cadrul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului s-a adunat suma totală de 300.000 lei. Protopopiatul Năsăud a colectat cea mai mare sumă – 97.860 lei, pe locul al doilea fiind Protopopiatul Huedin cu suma de 55.274 lei, urmând apoi Protopopiatul Bistrița cu suma de 53.734 lei și Protopopiatul Cluj II cu suma de 53.363 lei. Din acest fond s-au acordat ajutoare pentru parohiile sărace și pentru completarea salariilor preoților lipsiți de posibilități materiale.

Fondul Pastoral Eparhial a fost constituit din inițiativa Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei și de asemenea este destinat ajutorării familiilor preoților din parohiile cu venituri reduse. În anul 2017 au fost ajutați un număr de 90 de preoți (10 preoți din fiecare protopopiat) cu suma de 2000 lei pentru fiecare, suma totală acordată fiind de 180.000 lei.

Pr. Cristian Baciu
Consilier administrativ bisericesc

Sinteza raportului activităților Sectorului Misionar-Social

Arhiepiscopia Clujului desfășoară o lucrare misionară, de asistență socială, diaconală și filantropică prin intermediul Sectorului misionar-social și a asociațiilor și fundațiilor înființate cu binecuvântarea Chiriarhului. În vederea dezvoltării structurilor asistență socială din Eparhie, sub patronajul Arhiepiscopiei Clujului funcționează mai multe asociații cu profil filantropic cu o activitate eficientă și vizibilă în comunitate: Asociația „Filantropia Ortodoxă”, Asociația „Sfântul Nectarie” Cluj, Asociația Filantropică Medical-Creștină „Christiana” - Filiala Cluj-Napoca, Asociația Filantropică „Sfântul Onufrie” și Asociația Ortodoxă Social-Misionară pentru rromi „Sfântul Moise Arapul”.

În anul 2017 opt Protopopiate ale Eparhiei au fost acreditate ca furnizori de servicii sociale urmând ca pe viitor să fie licențiate ca Servicii de asistență comunitară. În sprijinul lucrării de misiune și asistență socială în Eparhie se înscrie și activitatea preoților misio-

nari din cadrul Protopopiatelor, precum și a celor 11 asistenți sociali din cadrul Birourilor de Asistență Socială din teritoriu.

De asemenea, în cadrul proiectelor sociale și a asociațiilor aflate sub patronajul Arhiepiscopiei Clujului sunt salariate 188 persoane, după cum urmează: 62 salariați - Asociația „Filantropia Ortodoxă” Cluj-Napoca (filiale: Bistrița, Dej, Gherla), 48 salariați - Asociația Sfântul Nectarie Cluj, 40 salariați - Asociația Filantropică Medical-Creștină „Christiana” - Filiala Cluj-Napoca, 38 salariați - Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Vârstnice „Acoperământul Maicii Domnului”, Turda.

I. Asistența religioasă în spitale, unități militare, penitenciare și așezăminte de ocrotire socială

În unitățile medicale din cuprinsul Eparhiei sunt încadrați în prezent 29 de preoți de slujire caritativă din care, 12 sunt retribuiți de către Ministerul Sănătății și Familiei, 15 retribuiți de către Secretariatul de Stat pentru Culte, unul de Ministerul Apărării Naționale Preoții de slujire caritativă oficiază Sfintele Slujbe în 22 de capele și biserici special amenajate în cadrul instituțiilor pe care le deservește.

În unitățile militare din cadrul Eparhiei sunt încadrați șase preoți militari. Unitățile din Cluj-Napoca subordonate Ministerului Administrației și Internelor și anume, Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență și Inspectoratul Județean de Jandarmi, sunt deservite de către doi preoți misionari.

Pe raza teritorială a Eparhiei noastre funcționează două penitenciare, la Gherla și Bistrița, o secție penitenciară la Cluj-Napoca și un spital penitenciar la Dej în cadrul acestora activând trei preoți: doi preoți capelani permanenți, iar unul de slujire caritativă.

II. Proiecte și programe sociale ale Arhiepiscopiei Clujului

Activitatea misionar-socială a Bisericii se desfășoară raportându-se la realitățile social-economice ale contextului istoric actual. Sistemul de asistență socială al Arhiepiscopiei cuprinde în prezent peste 45 de instituții și programe social filantropice grupate pe diferite categorii de beneficiari. În anul 2017 structura sistemului de asistență socială era formată din: 10 – Proiecte cu profil socio-medical (centru de îngrijiri paliative, policlinică fără plată, 2 centre de recuperare psihoneuromotorie, 4 servicii de îngrijiri socio-medice la domiciliu, cabinet medical, serviciu de ambulanță); 3 - Cantine sociale; 6 - Centre rezidențiale pentru vârstnici; 2 - Centre comunitare de tineret; 3 - Centre de zi (copii și adulți); 1 - Grădiniță socială; 1 - Școală postliceală sanitară; 2 - Servicii care oferă hrană la domiciliu; 3 - Centre de informare și consiliere; 1 - Brutărie cu profil social; 1 - Școală pentru recuperarea copiilor din abandon; 4 - Centre socio-educative; 1 - Farmacie; 2 - Centre de plasament; 1 - Tabără socială; 8 - Servicii sociale de asistență comunitară (protopopiate).

Proiecte de viitor

I. În Arhiepiscopia Clujului: a) Centrul rezidențial pentru vârstnici Baciu; b) Centrul rezidențial pentru vârstnici Făget; c) Centrul de servicii sociale Cojocna.

II. Ale Asociației „Filantropia Ortodoxă”: a) Cabinet stomatologic social Cluj-Napoca; b) Centrul comunitar de servicii sociale Dej; c) Centru medico-social Uriu.

III. Ale Asociației Filantropice Sfântul Onufrie: 2 Case de Tip Familial pentru ocrotirea copiilor aflați în dificultate.

III. Slujirea aproapelui prin colecte de într-ajutorare

În conformitate cu Pastorală Sfântului Sinod al B.O.R. în urma organizării colectei în bani, alimente, haine și medicamente în parohiile din cadrul Arhiepiscopiei situația detaliată a fost: total sumă colectată, 312.885 lei; cantitate alimente, 59.450 kg; cantitate haine, 5409 kg. Numărul persoanelor beneficiare: 2492 de familii; 1702 de adulți; 2978 de copii.

Prin intermediul Fondului „Filantropia”, la nivelul Centrului Eparhial, s-a constituit o rezervă financiară de 121.415 lei care a fost folosită pentru ajutorul persoanelor care au necesitat operații chirurgicale în țară și străinătate precum și pentru alte cazuri sociale. În cadrul Proiectului „Cutia Milei”, în parohiile Eparhiei Clujului și la Catedrala Mitropolitană s-a adunat și s-a distribuit persoanelor defavorizate suma totală 253.447 lei. O altă colecție în bani se organizează în fiecare an în parohiile Arhiepiscopiei Clujului, când discul din Duminița Mironosiștelor este destinat activității Societății Femeilor Ortodoxe din Cluj-Napoca, care desfășoară un remarcabil program social de îngrijire a vârstnicilor la domiciliu, prin proiectul „Sfântul Vasile cel Mare”. În anul 2017 suma totală colectată a fost 62.840 lei.

Buget și beneficiari

Numărul beneficiarilor proiectelor și programelor sociale în anul 2017 dezvoltate la nivelul Eparhiei Clujului a fost de peste 15.500 de persoane, iar bugetul total al activităților misionar-sociale a fost: 11.434.577 lei

Justin Liciniu Câmpcean
Consilier misionar-social

Sinteza raportului activității Sectorului Economic în 2017

An cursul anului 2017 au fost continuate lucrările pentru pictarea Catedralei Mitropolitane în tehnica mozaic cu o echipă condusă de către maestrul Viorel Maxim. Tot la Catedrala Mitropolitană s-a demarat realizarea unui proiect pe fonduri europene pentru restaurarea și pictarea în tehnica mozaic a monumentului istoric.

Pentru necesitățile interne ale eparhiei și alte evenimente deosebite, s-a hotărât reabilitarea Căminului Preoțesc, astfel încât acesta să fie repus în circuitul firesc al activității Centrului Eparhial, executându-se 70 % din lucrările contractate. De asemenea, a fost restaurată fațada interioară a Clădirii Centrului Eparhial.

În Campusul Teologic „Nicolae Ivan” s-au continuat lucrările de pictură la Capela „Sfântul Nicolae”, precum și la Căminul I al Campusului Teologic, la demisolul căruia a fost inaugurată, în data de 2 octombrie 2017, Cantina „Teologica”. Atât la Facultatea de Teologie, cât și la Căminul Studențesc I, a fost montat sistemul de monitorizare și semnalizare la incendiu.

În cursul anului 2017 am continuat lucrările la Centrul Misionar Social Sfântul „Apostol Andrei”, situat pe Calea Turzii, nr. 2-14, care va asigura baza pentru întreaga misiune socială a Arhiepiscopiei noastre. Aici vor funcționa Protopopiatele Cluj I și Cluj II, asociațiile de tineret, asociațiile misionare, precum și o grădiniță. Până la sfârșitul anului s-a finalizat construcția demisolului.

La Centrul de Tineret „Sfântul Apostol Andrei”, situat în localitatea Câmpenești, care va asigura baza logistică pentru misiunea cu tinerii din județul Cluj au continuat lucrările de finisaje, până la sfârșitul anului s-au finalizat tencuielile exterioare și s-a montat tâmplăria PVC.

Alte lucrări care au fost realizate în anul 2017: Reparații la imobilele situate pe str. Iuliu Maniu, nr. 36 și nr. 38, igienizare și reparații la Colegiul Ortodox situat pe str. Avram Iancu, nr. 6, igienizare la Grădinița „Sfântul Stelian”, igienizare Muzeu Mitropolitan, amenajare Birou Centru de Pelerinaje „Renașterea”.

În anul 2017 au continuat lucrările de edificare la cele peste 120 de biserici parohiale și mănăstirești, aflate în diferite faze, de la fundație până la iconografie, la care se adaugă și unele lucrări de reparație la biserici și case parohiale: construcția de noi locașuri de cult: 38 (11 urban, 27 rural), pictură la noi locașuri de cult: 25 (8 urban, 17 rural), lucrări de consolidare, reparații edificii eclesiale: 48 (14 urban, 34 rural).

Având în vedere realizările anului 2017, cele mai importante obiective pentru anul 2018 considerăm a fi: continuarea lucrărilor iconografice în tehnica mozaic la Catedrala Mitropolitană, Centrul Misionar „Sfântul Andrei” din municipiul Cluj-Napoca, Centrul de tineret de la Câmpenești, Amenajarea Căminului Preoțesc, Finalizarea lucrărilor la Tipografia „Renașterea” și Brutăria „Arthos”, Construcția unui Cămin pentru Vârșnici în Făget și începerea lucrărilor pentru un al doilea cămin în Popești, amenajarea unui cimitir în Municipiul Cluj-Napoca și unul în localitatea Gheorgheni.

Ec. dr. Sorin Călea
Consilier economic

Sinteza raportului activității Sectorului Cultural în 2017

Activitatea Sectorului cultural a inclus, în anul care a trecut, organizarea mai multor concursuri cu faze eparhiale și mitropolitane, desfășurate la nivelul Patriarhiei, cum au fost:

Concursul național catehetic „Icoana și Școala Mărturisirii”, adresat elevilor cu vârsta cuprinsă între 7 și 18 ani. Concursul nu i-a ocolit nici pe preoți, profesori de religie și a urmărit să-i educe copiii pentru a-și construi un viitor în care viața să fie trăită în deplinătatea ei. La faza eparhială a acestui concurs au participat și au fost premiați peste 130 de copii și tineri, alături de profesorii și îndrumătorii lor. Echipa ce a fost desemnată să reprezinte Eparhia, la evenimentul festiv organizat de Patriarhia Română la data de 21 mai 2017, a fost cea a parohiei „Adormirea Maicii Domnului” din Dej, animați de părinții Ioan Bolbos și Emil Săbădăș.

Concursul național „Icoana ortodoxă – lumina credinței”, a VI-a ediție, organizat de Patriarhia română, Roșca Simona Teodora, absolventă a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj a obținut locul I, la secțiunea icoane pe sticlă, iar Corina Maria Negrean a obținut mențiune la secțiunea icoanelor pe lemn.

La aceste activități desfășurate în parohiile și protopopiatele Eparhiei, dar și la Centru eparhial, s-au mai adăugat o serie de spectacole și conferințe ale unor personalități din lumea artistică, academică și teologică, de mare impact public la care au participat mii de persoane și care au oferit Arhiepiscopiei noastre o foarte bună vizibilitate în spațiul cultural românesc. Toate aceste acțiuni și evenimente au fost subsumate *Anului Omațial al iconarilor și pictorilor bisericești și Anului comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului.*

1. Joi, 9 martie 2017, la Cluj-Napoca, la invitația Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Academicianul Sorin Dumitrescu a susținut conferința cu titlul „**LUPTA ICOANEI CU SISTEMUL. Miracolul iconic al Sfinților Ostași Militari**”. Conferința a putut fi audiată de cei prezenți în sală, dar și de cei aflați la mari distanțe, fiind transmisă în direct și prin internet.

2. Scrisoarea Pastorală de Sfintele Paști a Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a avut ca temă „**Icoana, fereastră înspre Raiul Învierii**”, fiind o **lectură teologică și etică asupra impactului enorm pe care imaginea îl are asupra omului, mai ales în cultura noastră. Textul pastorei arată că icoana, exponenta imaginii veșnice și pozitive** dă sufletului posibilitatea de a intra în legătură cu Împărăția lui Dumnezeu. Opusul acesteia, imaginea păcătoasă, ca fereastră spre iadul morții veșnice, ne pângărește și ne distruge spiritual.

3. **Proiectul Icoana – cuvânt în culori desfășurat în protopopiatul Huedin, în luna martie a acestui an și-a propus să îi familiarizeze pe tineri cu icoana ortodoxă, atât cea pe sticlă, caracteristică spiritualității românești, cât și cea pe lemn, realizată în stilul bizantin. Organizat sub forma unor ateliere acest proiect a reunit peste 80 de tineri, proveniți din cele trei parohii ale orașului Huedin, iar icoanele realizate au expuse la Catedrala Moșilor din Huedin, la Biserica Sfânta Treime și la Liceul Tehnologic „Vlădeasa” din oraș.**

4. **Organizarea în peste 70 de parohii din mediul urban și rural a Concursului catehetic „Icoana și Școala Mărturisirii”,** adresat elevilor cu vârsta cuprinsă între 7 și 18 ani. Cei peste 100 de finaliști ai acestui concurs, de la nivelul fiecărui protopopiat au fost premiați de către Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, miercuri, 10 mai 2017, în Aula Nicolae Ivan a Centrului Eparhial.

5. Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj a organizat, în zilele de 18 și 19 aprilie 2017 o sesiune de comunicări științifice studențești la nivel licență, master și doctorat, cu titlul „**Mărturisirea credinței prin cuvânt și artă în Biserica Ortodoxă Română în perioada comunismului**”, la care au participat peste 60 de studenți de la cele mai importante facultăți de teologie din întreaga țară, susținând referate în cadrul celor trei secțiuni.

6. **Conferință: „Despre prigonire la persoana întâi: detenția feminină în comunism”, susținută de drd. Arina Neagu de la Facultatea de Litere din Cluj-Napoca, joi, 1 iunie 2017 la Parohia Ortodoxă „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca.**

7. **Festivalul de Teatru de tineret „Închis am fost”, la Cluj-Napoca, în perioada 20-23 martie 2017.** Festivalul a fost organizat de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români (ASCOR) împreună cu Asociația Tinerilor Creștini Ortodocși Cluj și închinat celor care au suferit în închisorile comuniste pentru credința în Dumnezeu. În cadrul acestui festival, s-a remarcat piesa de teatru „Colivia privighetorilor”, despre suferința din închisorile comuniste.

8. Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români (ASCOR), filiala Cluj-Napoca, a organizat în toată perioada anului 2017 evenimente care i-au adus în actualitate pe toți cei care au pățit în timpul regimului concentraționar comunist din România. Au fost organizate două pelerinaje naționale la cele mai importante închisori comuniste, morminte și mănăstiri, o întâlnire cu regizorul Nicolae Mărgineanu, în cadrul căreia a fost vizionat filmul documentar „Întâlniri cu un sfânt. Părintele Arsenie Boca” (2016), ultima producție a domnului Mărgineanu, dar și pelicula „Undeva în Est” (1990), o poveste inspirată de frații Șuşman – după romanul „Fețele tăcerii” scrisă de Augustin Buzura.

9. **Evenimentul intitulat Poezia în cătușe – Versul-Rugăciune și Poetul-Apostol, organizat duminică, 14 mai 2017, la Paraclisul Bisericii „Sfântul Dimitrie Izvorătorul de Mir” din Cluj-Napoca.** Evenimentul a fost construit în jurul evocării poetului mărturisitor Radu Gyr, subliniind rolul important pe care poezia compusă în spatele gratiilor l-a avut în viața duhovnicească a celor întemnițați. Seara a fost deschisă cu un recital emoționant, pe versuri de Radu Gyr, susținut de **Elena Ivanca, actriță la Teatrul Național din Cluj-Napoca și a fost urmat de vizionarea unui material video despre rolul important pe care poezia l-a jucat în temnițe, din mărturiile unor supraviețuitori ai iadului comunist (Aspazia Oțel Petrescu, Tudora Cristea, Demostene Andronescu, Virgil**

Totoescu, Ilie Tudor etc.). Doamna **profesoară Crina Palas**, doctor în literatura detenției și rezistenței anticomuniste a prezentat o **conferință în care a** făcut o analiză profundă a poeziei lui Radu Gyr. Publicul a putut vedea pe un panou obiecte realizate în detenție de mărturisitorii Ilie și Mara Banciu.

10. **Tabăra studențească de vară dedicată martirilor și mărturisitorilor în temnițele comuniste – MĂRIȘEL 2017.** ASCOR, Filiala Cluj a organizat, în perioada 1 – 12 august tabăra studențească de vară cu tema: „Martirii și mărturisitorii prigonii în perioada comunistă”. În acest sens, participanții la această tabără au avut ocazia să se întâlnească cu mai mulți invitați de seamă: ÎPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, Preasfințitul Macarie, Radu Preda, prof. academician Nicolae Dabija și pr. Octavian Moșin, Nicolae Ciurica, Răzvan Codrescu, Demostene Andronescu, Augustin Răduță, Mazăre Alecu, Marius Vasileanu, Gheorghe Petrov, Ionuț Butoi, Maria Axinte, Pr. Pantelimon și pr. Iustin de la Oașa.

11. **Simpozionul dedicat părintelui Florea Mureșanu de la Cluj-Napoca.** Conferința desfășurată, marți, 18 iulie 2017, în sala de ședințe a Protopopiatului Ortodox Cluj I, de pe str. Bisericii Ortodoxe, nr. 10 a fost moderată de prodecanul Facultății de Litere din Cluj-Napoca, Prof. univ. Dr. Ioana Bican, și i-a avut la masa prezidiului pe Înaltpreasfințitul Andrei, Mitropolitul Clujului, pe Cercet. șt. dr. Adrian Nicolae Petcu, de la Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, pe istoricul Tudor Sălăgean, directorul Muzeului Etnografic din Cluj-Napoca, și pe Prof. univ. dr. Ovidiu Pecican, cadru didactic al Facultății de Studii Europene și cercetător la Institutul de Antropologie Culturală din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”.

12. Profesorul Aurel Sasu, Fundația „Mitropolitul Bartolomeu”, în parteneriat cu Editura Casa Cărții de Știință din Cluj-Napoca au editat **volumul Valeriu Anania „Procesele verbale de interogator: iunie 1958 – mai 1959”.** Volumul a fost lansat sâmbătă, 8 aprilie 2017 în cadrul Târgului de carte *Gaudeamus* din Cluj-Napoca.

13. Apariția în Editura Renașterea a **volumului Bartolomeu Valeriu Anania, Patriarhul meu**, ce reunește 12 texte scrise într-un interval de mai bine de 50 de ani, pornind de la câteva cronici bisericești semnate de Bartolomeu Diacul și culminând cu vibranta mărturie din Memoriile Mitropolitului, în care figura Patriarhului Justinian este una din cele mai luminoase.

14. **Apariția volumului Preoți din Arhiepiscopia Clujului închiși în închisorile comuniste** continuă și aprofundează proiectul de pionierat apărut cu mai bine de 20 de ani în urmă la Cluj și intitulat „*Mărturisitori de după gratii: slujitori ai bisericii în temnițele comuniste: supliment al Revistei „Renașterea”*”, semnat de Paul Caravia, diaconul Ștefan Iloaie și Virgiliu Constantinescu.

15. Realizarea unui număr tematic al Revistei TABOR pe luna noiembrie „*Biserica Ortodoxă în comunism. Mărturie și martiriu*”, care a reunit studii semnate de istorici, teologi, oameni de litere și de cultură într-un dialog asupra luminilor și umbrelor pe care spectrul comunismului l-a lăsat asupra Bisericii și al țării. De-a lungul anului, în numerele revistei TABOR și ale revistei *Renașterea* a Arhiepiscopiei, au apărut mai multe articole care reconstituie personalitatea Patriarhului Justinian, epoca în care el a trăit și viața și activitatea mai multor mărturisitori ai Bisericii în perioada comunistă, în special din eparhia Clujului.

15. **Înființarea Mănăstirii Sfinții Patruzei de Mucenici – Memorialul Gherla**, din coordonată de Ierom. Dr. Grigorie Benea, ce își propune să construiască un loc al memoriei vii și al reculegerii în amintirea sutelor de deținuți politici morți în închisoarea din Gherla. Memorialul va fi construit chiar pe parcela de teren în care au fost îngropați sute de deținuți, care și-au sfârșit viața în această temută închisoare a Gulagului românesc.

16. Organizarea la Cluj de către Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca a **Simpozionului internațional Icoană, mărturie creștină, totalitarism, în perioada 5-7 noiembrie 2017.**

Un eveniment de referință l-a reprezentat Conferința internațională „Sfântul și Marele Sinod - eveniment eshatologic sau normalitate canonică?”, organizată de Facultatea de Teologie Ortodoxă și Centrul de Studii Nomocanonice al Universității Babeș-Bolyai, cu sprijinul Secretariatului de Stat pentru Culte și al Centrului Ortodox de Studii și Cercetări „Dimitru Stăniloae”, Paris, la Cluj-Napoca, în perioada 26-28 aprilie 2017.

Tot în seria evenimentelor academice majore s-a înscris și întâlnirea membrilor Societății Bibliștilor Ortodocși Români, care a avut loc la Nicula, în data de 15 mai 2015.

Pr. Bogdan Ivanov
Consilier cultural

Agenda P.S. Vasile

Ianuarie 2018

1 ianuarie: (Tăierea Împrejur a Domnului, Sf. Vasile cel Mare, Anul Nou) Cu prilejul onomasticii la Sfânta Liturghie este prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca.

6 ianuarie: Cu ocazia sărbătorii „Botezul Domnului”, participă la Sfânta Liturghie în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări.

7 ianuarie: În sărbătoarea închinată „Sfântului Ioan Botezătorul” slujește Sfânta Liturghie în Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări.

11 ianuarie: Participă la ședința de lucru a Sinodului Mitropolitan, prezidată de IPS Andrei Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului.

14 ianuarie: În mijlocul credincioșilor de la Biserica „Pogorârea Sfântului Duh” din cartierul Zorilor-Cluj-Napoca, participă prin rostirea de efonise și binecuvântări la Sfânta Liturghie.

21 ianuarie: La Sfânta Liturghie este prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări.

24 ianuarie: Asistă în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca la Sfânta Liturghie, slujbă săvârșită cu ocazia zilei de naștere a IPS Andrei Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului. La finalul Sfintei Liturghii, asistă la slujba de parastas a Domnului Academician Horia Colan, cel ce a deținut cu vrednicie funcția de Președinte al Asociației Filantropice Medical Creștine „Christiana” filiala Cluj.

28 ianuarie: Participă la Sfânta Liturghie în Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări.

30 ianuarie: Cu ocazia sărbătorii „Sfinților Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur”, este prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări.

Concurs realizare statui Episcop Nicolae Ivan și Mitropolit Bartolomeu Anania –

Procesul verbal de jurizare

Ln conformitate cu tema și regulamentul de concurs elaborat de către Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului, în colaborare cu Ordinul Arhitecților din România, juriul format din:

Membri titulari:

Academician Marius Porumb, Directorul Institutului de Arheologie și Istoria Artei

Arhitect Șerban Țigănaș, președintele O.A.R. România

Univ. Dr. Radu Marcel Moraru, Rectorul U.A.D. din Cluj-Napoca

Sculptor Marcel Scutaru, București

Sculptor Liviu Mocan, Cluj-Napoca

Ramona Novicov, Critic de artă, Oradea

Ligia Subțirică, Primăria Municipiului Cluj-Napoca

Bogdan Ivanov, Consilier cultural, Arhiepiscopia Ortodoxă a Clujului

și membri supleanți:

Dr. Ionuț Gânscă, sculptor

Arhitect Călin Chifăr

s-a întrunit în ședință de lucru în Sala Mare a Muzeului Mitropoliei Clujului, marți, 23 ianuarie 2018, de la ora 9.00, pentru a analiza proiectele depuse în urma apelului de concurs lansat public, în data de 17 ianuarie 2017.

La această ședință a juriului a fost prezent și Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. După rugăciune și după cuvântul introductiv al Părintelui Mitropolit, care a subliniat importanța momentului în care Arhiepiscopia Clujului a decis realizarea celor două statui, dar și meritelor celor doi Episcopului Nicolae Ivan și ale Mitropolitului Bartolomeu Anania, pentru Arhiepiscopia și Mitropolia Clujului s-a făcut apelul membrilor juriului și s-a constatat că toți cei 8 membri titulari, precum și cei 2 membri supleanți sunt prezenți.

În prima parte a ședinței, membrii juriului au decis prin vot ca președinte să fie domnul Academician Marius Porumb, Directorul Institutului de Arheologie și Istoria Artei

Mai apoi, juriul a analizat raportul prezentat de comisia tehnică a concursului, prin preotul Bogdan Ivanov, și a luat act că din actele specificate în regulamentul de concurs lipsește formularul tipizat de înscriere în concurs, dar că fiecare candidat și-a întocmit un formular care oferă o perspectivă asupra tuturor datelor de identificare pentru acest concurs. S-a luat act și de faptul că un proiect nu a respectat însemnele de confidențialitate, dar și faptul că un candidat nu a depus și machetele celor două statui, alături de portofoliu.

În continuare Bogdan Ivanov prezintă spre aprobare juriului metodologia de lucru, ce reunește într-o grilă de evaluare toate criteriile înscrise în tema și regulamentul de concurs, structurate pe patru mari categorii: arhitectură, proiectul artistic, portofoliul de concurs al candidatului și profilul artistic al concurenților. Această grilă a oferit fiecărui membru al juriului posibilitatea de a se orienta asupra evaluării lucrărilor înscrise în concurs și numerotate de la 1 la 13.

După discuții pe marginea acestor criterii, juriul a trecut la evaluarea tuturor proiectelor depuse, pornind de la studierea planșelor din mapa de concurs, care prezintă soluțiile de amplasament și vizibilitate, trecând la procedura eliminării prin votul tuturor membrilor juriului a lucrărilor care nu se înscriu în cerințele de concurs. După această primă etapă au fost selectate 5 proiecte asupra cărora s-au concentrat toate discuțiile și analizele juriului, iar votul final a stabilit ierarhia primilor trei proiecte desemnate finaliste. După expunerea de către fiecare membru al juriului a obiecțiilor, precum și a argumentelor față de fiecare dintre cele 3 proiecte rămase în etapa finală s-a trecut la stabilirea ierarhiei finale prin votul secret al fiecărui membru din juriu. Din motive personale și pentru a nu vicia rezultatul votului din juriu, Prof. Univ. Dr. Radu Marcel Moraru, Rectorul UAD din Cluj-Napoca s-a retras de la vot, iar locul lui a fost ocupat de Călin Chifăr, membru supleant.

Având în vedere că regulamentul de concurs prevede și acordarea de premii primelor 3 proiecte câștigătoare, juriul a stabilit o ierarhie finală a acestor proiecte și un singur câștigător al concursului, după cum urmează:

În urma votului, juriul a decis următoarea ierarhie:

locul I – sculptorii Alexandru Păsat și Septimiu Jugrestan, din Cluj-Napoca, cu 6 voturi din 8 și o abținere;

locul al II-lea, sculptorul Dumitru Cosma, din Cluj-Napoca, cu 6 voturi din 8;

locul al III-lea, sculptorul Ștefan Bințișan, din Alba Iulia, cu 5 voturi din 8;

La acest concurs au fost depuse 13 proiecte de către sculptorii: Radu Aftemie, din Sibiu, Adrian Pîrvu din București; Vlad Ciobanu din București; Alexandru Păsat și Septimiu Jugrestan din Cluj-Napoca; Mircea Darie Dup din București; Ilarion Voinea din Cluj-Napoca; Aurelian Apostol din Brașov, Benone Olaru din Pietra Santa, Italia, Ștefan-Ciprian Bințișan din Alba Iulia, Ioan Bogdan din Alba Iulia, Horațiu Grațian Lăpușan din Alba Iulia; Dumitru Cozma din Cluj-Napoca și Ivan Jinaru din Hurezi;

Argumente pentru alegerea soluției câștigătoare a locului I:

- reprezentativitate clară și expresivă
- simbolistică adecvată
- armonizare cu stilul arhitectural al Catedralei
- amplasamentul identificat

- o bună proporționare a suprafețelor vibrante
- caracterul sobru și columnar statuilor
- soclul de mici dimensiuni, care aduce personajele din statui mai aproape de privitori
- intimitate cu modelul uman propus
- personaje echilibrat reprezentate sculptural, cu accente oportune și o anumită reținere, compatibilă cu modernitatea Catedralei
- maniera realizării statuilor ce poate fi interpretată ca un dialog reușit între tradiția bizantină și reprezentarea contemporană
- soluția prezintă o așezare oportună în spațiul public, prin crearea unei porți spirituale alcătuite din cele două personaje, ceea ce le plasează într-un posibil grup statuar
- relația între sculpturi și public are potențialul de a rezolva multitudinea dificultăților din contextul dat
- relația dintre personaje și ambient este originală, încărcată de solemnitate
- relația dintre personaje este logică, clară
- compoziția volumetrică este echilibrată și clară
- limbajul plastic are valențe moderne și în acord cu limbajul figurativ

Argumente pentru alegerea soluției clasate pe locul al II-lea:

- bine proporționată
- expresii și gesturi spiritualizate cu accente iconice
- atributele personajelor simplificate
- crearea unui sentiment pozitiv prin folosirea formelor calde, rotunde
- ideea reprezentării celor două personaje în imaginea unor coloane
- forma este spiritualizată cu accente hieratice, transpersonale, Catedrala fiind doar o proiecție.

Argumente pentru alegerea soluției clasate pe locul al III-lea:

- redarea fidelă a diverselor materialități
- personajele au fost prezentate pe un soclu elaborat
- un bun și cald dialog între cele două personaje
- redare exemplară a detaliilor
- lucrările au accente naturaliste
- lucrările au calitate ce le recomandă nu pentru forul public, ci pentru interior

Recomandări pentru soluția declarată câștigătoare:

- să creeze cu mai multă libertate plastică cele două personaje, conform abilităților pe care sculptorii le dețin și așa cum ne arată lucrările din portofoliu
- pe cartea Părintelui Bartolomeu să fie trecute însemnele Scripturii, atât pe copertă, cât și pe cotor
- se recomandă vibrarea suprafețelor
- la turnarea în bronz se va urmări în mod special plasticizarea suprafețelor, așa cum sunt lucrările din portofoliu
- expresiile fețelor celor doi ierarhi să transmită un sentiment pozitiv
- corpurile celor doi ierarhi să nu fie identice; ele ar trebui personalizate
- se recomandă controlul fin al distanțelor dintre personaje pentru a găsi o legătură mai intensă între ele;
- soclul foarte suplu ar putea fi continuat subtil prin paviment, contribuind astfel la o mai bună integrare a personajelor în ambient
- fundalul vegetal trebuie integral restudiat, cu consultul unui arhitect, pentru a obține contrastul necesar vizualizării statuilor din bronz
- recomandarea studierii unei posibile patine a bronzului care să contribuie la contrastul cu cadrul vegetal
- Nemai fiind și alte sugestii sau recomandări, președintele juriului declară închisă ședința și dispune întocmirea procesului verbal, care a fost semnat de toți membrii titulari prezenți, astăzi, 23 ianuarie 2018.

Membrii juriului:

Academician Marius Porumb
Arhitect Șerban Țigănaș
Univ. Dr. Radu Marcel Moraru
Sculptor Marcel Scutaru
Sculptor Liviu Mocan
Ramona Novicov
Ligia Subțirică
Bogdan Ivanov

(Biroul de Presă al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, 26.01.2018)

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Ianuarie 2018

1 ianuarie (Tăierea împrejur a Domnului, Sf. Vasile cel Mare și Anul Nou): La trecerea în noul an, în Catedrala Mitropolitană, săvârșește slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe teologul Adrian Laza.

În Biserica „Sfântul Vasile cel Mare” din Cluj-Napoca (paroh: Pr. Adrian Mureșan), slujește Vecernia și rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

2 ianuarie: Săvârșește slujba de binecuvântare a amplexelor lucrări de renovare ale casei parohiale din Luna de Sus, protopopiatul Cluj I. Hirotesesește întru sachelar, pe părintele paroh, Paul Voinel Bodea.

Face o vizită în Parohia „Sfântul Prooroc Daniel” din Florești, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Ioan Tănase Chiș).

3 ianuarie. La sediul Consiliului Județean Alba, se întâlnește cu domnul președinte Ion Dumitrel, pentru a-l felicita cu prilejul apropierii sărbătorii Sfântului Ioan Botezătorul.

4 ianuarie: Face o vizită la Mănăstirea Nicula, în vederea rezolvării unor probleme administrative.

5 ianuarie (Ajunul Bobotezei): În biserica Mănăstirii Râșca Transilvană, slujește Sfânta Liturghie unită cu Vecernia. Săvârșește slujba Tunderii în monahism a părintelui Vlad Marc, duhovnicul Mănăstirii „Sfântul Ioan Teologul” de la Pădureni, protopopiatul Turda, devenit ieromonahul Vladimir. Rostește cuvântul de învățătură.

Face o vizită în localitatea Dealul Negru, filie a parohiei Finciu, protopopiatul Huedin (paroh: Pr. Vincențiu Vamoș Șandro), pentru a inspecta lucrările de finalizare a noii biserici. Este însoțit de PC Pr. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Pavecernia Mare, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

6 ianuarie (Botezul Domnului): În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Tranișu, protopopiatul Huedin, pe diaconul Adrian Laza.

În fața Catedralei Mitropolitane, săvârșește slujba Aghesmei Mari și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Primește la reședință autoritățile civile și militare participante la slujbă în Catedrala Mitropolitană.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie.

7 ianuarie (Soborul Sfântului Ioan Botezătorul): Săvârșește slujba de sfințire a Monumentului Eroilor din incinta Bisericii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean, Mănăștur (parohi: Pr. Vasile Raus, Pr. Vasile Bancoș, Pr. Nicolae Maja și Pr. Radu Onac).

Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la monumentala Biserică „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe teologul Alin Ionel Pașca. Acordă părintelui paroh, Vasile Raus, distincția „Crucea Arhiepiscopală”. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În localitatea Băișoara, protopopiatul Turda, oficiază slujba de înmormântare a adormitei întru Domnul, Minodora Susana Luca, primarul comunei. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

8 ianuarie: La Pensiunea „Laura” din Petreștii de Jos, protopopiatul Turda (paroh: Pr. Ovidiu Vasile Teuțișan), prezidează întâlnirea anuală cu angajații și colaboratorii postului de radio „Renașterea”. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PC Pr. Ioan Bizău, directorul general al postului de radio „Renașterea”.

9 ianuarie: Face o vizită în parohiile Sava (paroh: Pr. Niță Cira) și Aruncuta (paroh: Pr. Andrei Daniel Sîrb), protopopiatul Cluj I. Este însoțit de PC Pr. Prot. Dan Hognogi.

10 ianuarie: În foaierea Teatrului Național, săvârșește o slujbă funebră la căpătâiul adormitului întru Domnul, Vasile Bărbieru, fost membru al coralei Catedralei Mitropolitane. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Arhid. Petru Buta, inspectorul de relații cu publicul al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Mântuitorului și săvârșește slujba de sfințire a noilor antimise pentru parohiile protopopiatului Dej.

11 ianuarie: Primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmarului și pe Preasfințitul Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului.

În sala de ședințe a Centrului Eparhial prezidează întâlnirea

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, după oficierea slujbei Aghiasmei mari, fața Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, Boboteaza, 6 ianuarie 2018

de lucru a Sinodului Mitropolitan.

12 ianuarie: Face o vizită pe șantierul Centrului de tineret „Sfântul Ioan Valahul” de la Câmpenești, protopopiatul Cluj I. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

13 ianuarie: În foaierea Casei Universitarilor din Cluj-Napoca, săvârșește slujba de înmormântare a adormitului întru Domnul, Nicolae Edroiu. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În satul natal, Oarța de Sus, județul Maramureș, oficiază slujba de înmormântare a adormitului întru Domnul, Alexandru Dan Rus. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

14 ianuarie: În biserica din Sigmir, protopopiatul Bistrița, săvârșește slujba de sfințire a noului iconostas. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Budurleni, protopopiatul Bistrița, pe diaconul Alin Ionel Pașca. Hirotesesește întru iconom stavrofor, pe părintele paroh, Simion Rad. Sfințește noua Troiță amplasată în fața casei parohiale. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baci, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotesesește întru duhovnic, pe părintele Ionuț Grigore Sdrăbău, de la parohia Mănăstireni, protopopiatul Huedin.

15 ianuarie: În fața Teatrului Național din Cluj-Napoca, la statuia lui Mihai Eminescu, la împlinirea a 168 ani de la nașterea acestuia, cu prilejul Zilei Culturii Naționale, săvârșește o slujbă de pomenire a poetului și rostește un cuvânt duhovnicesc. Asistă la programul cultural organizat în foaierea Teatrului Național. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

16-22 ianuarie: Efectuează un pelerinaj în Sfântul Munte Athos (Grecia). Sâmbătă, 20 ianuarie, de sărbătoarea Soborului Sfântului Ioan Botezătorul (în calendarul vechi), slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură în biserica Mănăstirii Simonos Petra, iar a doua zi, 21 ianuarie, în Duminica de după Botezul Domnului, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură în biserica Mănăstirii Vatoped. Este însoțit de domnul Ioan Aurel Cherecheș, prefectul județului Cluj și de PC Pr. Marius Ioan Pintican, directorul Asociației „Filantropia”, filiala Bistrița-Năsăud.

23 ianuarie: În sala mare a Muzeului Mitropoliei de la demisolul catedralei, prezidează comisia de evaluare a dosarelor depuse pentru realizarea statuiilor Episcopului Nicolae Ivan și Mitropolitului Bartolomeu Anania, ce vor fi așezate în fața Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca.

24 ianuarie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Săvârșește slujba Parastasului la împlinirea a 6 luni de la mutarea la Domnul a academicianului Horia Colan. Rostește un cuvânt evocator.

În fața statuii lui Alexandru Ioan Cuza, participă la ceremonia al religioasă și militar, organizat cu prilejul împlinirii a 159 ani de la Unirea Principatelor Române. Săvârșește slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Primește la reședință oficialitățile centrale, județene și locale, civile și militare, clerici și credincioși, veniți să-l feliciteze cu prilejul zilei de naștere.

Săvârșește slujba de binecuvântare a noului Muzeu Municipal din Dej. Rostește un cuvânt de învățătură.

În sala mare a Centrului Cultural „Arta” din Dej, asistă la conferința „De la Mica la Marea Unire”, susținută de domnul profesor Ioan Bolovan, prorectorul Universității „Babeș Bolyai”. Cu acest prilej, primește din partea Primăriei și a Consiliului Local, titlul de „Cetățean de Onoare” al Municipiului Dej. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Clujului.

25 ianuarie: În sala „Nicolae Ivan” din incinta Centrului Eparhial, se întâlnește cu preoții din protopopiatul Cluj II. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La Reședința Mitropolitană, se întâlnește cu reprezentanții din Parlamentul României, senatori și deputați

din județul Cluj.

26 ianuarie: La Facultatea de Teologie, îi examinează pe studenții anului IV la disciplina Spiritualitate.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură. Săvârșește slujba de sfințire a noilor antimise pentru parohiile protopopiatului Beclean.

27 ianuarie: În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

28 ianuarie: În Biserica „Sfinții Trei Ierarhi” din Bistrița (parohi: Pr. Liviu Șugar, Pr. Ioan Pinteș și Pr. Ștefan Borodi), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Săvârșește slujba Parastasului pentru preoții slujitori și ctitorii Sfântului Locaș. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Vasile Nemeș, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

29 ianuarie: La sediul TVR Cluj, realizează o emisiune dedicată Centenarului Marii Uniri.

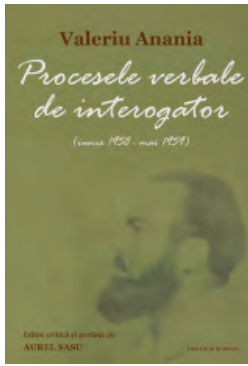
30 ianuarie (Sfinții Trei Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur): Cu prilejul hramului Școlilor Teologice, în Catedrala Mitropolitană, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesesește întru iconom stavrofor, pe PC Pr. Andrei Mihai Mureșan, directorul adjunct al Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, și iconom, pe PC Pr. Profesor Ciprian Cherecheș, de la parohia Pata, protopopiatul Cluj I.

Oficiază slujba de binecuvântare a noului cabinet de informatică din incinta Seminarului Teologic. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

31 ianuarie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

Semnalări de carte

Profesorul Aurel Sasu, Fundația „Mitropolitul Bartolomeu”, în parteneriat cu Editura Casa Cărții de Știință din Cluj-Napoca, a editat volumul Valeriu Anania „Procesele verbale de interogator: iunie 1958 – mai 1959”. Volumul a fost lansat sâmbătă, 8 aprilie 2017 în cadrul Târgului de carte *Gaudeamus* din Cluj-Napoca. Pierderea noțiunii de timp, trupul ridicat în răngi, bătaia cu vergele, urlul durerii, omul

zdrobit și icoana încătușatului aureolat de răni nu se află în Procesele verbale de interogator. Aici se află doar proba documentar-brutală, copleșitoare și indeniabilă a mărturiilor de suflet și a vieții rostite din *Memoriile* Mitropolitului, un argument în plus că niciodată nu ești îndeajuns de disperat ca să te poți salva. Aproximarea documentară din Memoriile își găsește, în Procesele verbale, formula de autenticitate a evenimentului databil, a informației de arhivă și a preciziei de calendar. Rezultatul acestor reciproce completări este povestea extraordinară, credibilă și cuceritoare a drumului parcurs de la inima încrâncenată la bucuria suferinței și de la «ieșirea din fire» la deplinătatea iubirii.

Apariția în Editura Renașterea a volumului Bartolomeu Valeriu Anania, *Patriarhul meu*, ce reunește 12 texte scrise într-un interval de mai bine de 50 de ani, pornind de la câteva cronici bisericești semnate de Vartolomeu Diacul și culminând cu vibranta mărturie din Memoriile Mitropolitului, în care figura Patriarhului Justinian este una din cele mai luminoase. O astfel de carte, alcătuită de la sine, este și acest volum, care își propune să zugrăvească una din cele mai lungi și admirabile relații de ucenicie dintre patriarhul Justinian Marina și tânărul monah Vartolomeu, ierarhul de mai târziu. Cu toate că în șirul de colaboratori și ucenici direcți ai Patriarhului Justinian s-au înscris nume sonore de mari ierarhi și teologi, Mitropolitul Bartolomeu a oferit cea mai completă mărturie, cea mai vie și autentică descriere a bucuriilor și frământărilor acestei mari personalități a Bisericii, „a scris pozitiv ca nimeni altul”, ca să îl cităm doar pe autor.

Apariția volumului Preoți din Arhiepiscopia Clujului închiși în închisorile comuniste continuă și aprofundează proiectul de pionierat apărut cu mai bine de 20 de ani în urmă la Cluj și intitulat „Mărturisitori de după gratii: slujitori ai bisericii în temnițele comuniste: supliment al Revistei „Renașterea”, semnat de Paul Caravia, diaconul Ștefan Iloaie și Virgiliu Constantinescu. Volumul de față își propune să restituie lista cât mai completă a clericilor din Arhiepiscopia Clujului care au fost închiși în închisorile comuniste, apelând la un larg front de documentare, de la arhivele CNSAS, arhiva eparhială, arhivele parohiilor, dar și la memoria orală atât de utilă în reconstituirea unui așa de vast tablou de oameni ai credinței și ai verticalității.

Pr. Bogdan Ivanov

Sfântul Mesrop Tălmaciul, părintele literaturii armene

Pr. Cătălin Pălimaru

Situată între Marea Neagră și Marea Caspică, în partea de sud a Caucazului, Armenia are o istorie străveche și plină de frământări. Poziționată între continente și la confluența mai multor rute comerciale, această țară a fost mereu ocupată de marile imperii ale timpului, în antichitate de asirieni, persi sau romani, mai târziu de arabi, mongoli sau turci. Pentru anumite intervale de timp, a cunoscut forme independente de statalitate.

Potrivit tradiției locale, în aceste părți, Evanghelia a fost propovăduită de Sfinții Apostoli Tadeu și Bartolomeu, socotiți primii luminători ai poporului armean, însă în anul 301, Armenia devine primul stat creștin prin convertirea regelui Tiridates și adoptarea creștinismului ca religie oficială în regat. Faptul se datorează misiunii Sfântului Ierarh Grigorie, considerat luminătorul Armeniei, care devine și primul ei patriarh (catolicos). Își va așeza scaunul la Ecimiadzin, un loc emblematic pentru poporul armean.

O vreme, sfintele slujbe se oficiau fie în greacă, fie în siriacă, ca și vestirea Cuvântului lui Dumnezeu, Armenia folosind o scriere cuneiformă și neavând un alfabet propriu. Stând sub influența Bizanțului, Asiriei sau Persiei, ea risca disoluția și asimilarea culturală de către imperiile vecine. Prin creștinism și prin alcătuirea unui alfabet propriu și, deci, a unei scrieri proprii, Armenia își va defini identitatea, reușind astfel să străbată istoria, în pofida nenumăratelor cotropiri. Omul providențial în acest sens a fost Sfântul Mesrop Tălmaciul.

S-a născut în anul 361 la Hassik, în provincia Taron, în inima Armeniei istorice, fiind descendent al sfântului Yousik (+ 30 sept), bunicul catolicosului Șahak cel Mare (387-438). În tinerețe frecventează școli în Antiohia, acumulând o bogată cultură și însușindu-și limbile greacă, siriacă și persană. Urmează apoi o carieră militară, însă, constatând buna sa educație, regele Khosrov III (330-339) îl alege secretar, cu sarcina de a scrie în greacă, siriacă și persană decretul și edictele suveranului. Aspirând la o viață mai înaltă, după vârsta de 30 de ani va intra în monahism, fiind hirotonit preot. Biograful său, Koriun, îi descrie asprele nevoițe și studiul asiduu al Scripturii, care îl pregăteau pentru misiunea de mai târziu. Între 395-400 va vesti Evanghelia în estul Armeniei, în regiunea Gohtn, suprimând prezența mazdeismului (o ramură a zoroastrismului). Înființează totodată și câteva mănăstiri.

În 387, Armenia își pierde suveranitatea, fiind divizată între imperiul bizantin și cel persan. Generali greci vor governa peste vestul Armeniei, în vreme ce estul ei va fi condus mai departe de un rege armean, dar ca vasal al Persiei. Revine Bisericii rolul de a coagula în jurul ei elita politică și spirituală din cele două Armenii. În lipsa unei limbi scrise, Mesrop a simțit dificultatea de a predica și de a sluji liturgia în folosul poporului. Necesitatea unui alfabet propriu era acută, atât din rațiuni misionare, cât din rațiuni etnice, cum s-a văzut ulterior, ca o modalitate de a apăra Armenia de pericolul unei asimilări culturale.

Mesrop a împărtășit catolicosului Șahak intenția de a crea un nou alfabet și împreună au prezentat proiectul regelui Vramșapuh. Acesta i-a sfătuit să se adreseze episcopului Daniel de Arzon, în teritoriul supus perșilor, care ar fi adaptat un alfabet la limba armeană, după un model semitic. Lipsit de vocale, alfabetul episcopului Daniel se dovedise inefficient. Ca atare, Mesrop se angajează să inventeze un nou alfabet și să deschidă un nou orizont în cultura armeană, beneficiind în acest sens de binecuvântarea catolicosului și de suportul financiar al regelui. Urmând un model grec, el creează un alfabet vocalizat, format din 36 de litere, considerat de specialiști o capodoperă a genului. În acest scop a întreprins mai

multe călătorii la Amida, Edessa sau Samosata. Caligraful Rufin (se pare episcop de Samosata) îl va ajuta să dea o formă fiecărei litere. Odată creat alfabetul, se conturau la orizont oportunități uriașe de a fi traduse Biblia și formularul sfintei Liturghii, instrumente indispensabile pentru opera de evanghelizare.

În anul 405, Mesrop și adepții săi se întorc în Armenia din peregrinările lor, hotărâți să pună un nou început în cultura națională. Timp de cinci ani, între 405-410, se va afla la Valarșapat, concentrat pe studiu și pe traducere. Nu lucra singur, ci alături de Șahak și de discipoli. Traducerea Scripturii, realizată după ediții ebraice și siriace, a început-o cu Proverbele și a continuat-o cu Noul Testament, revizuiind însă și ce traduceau alții. Din anul 410 putem vorbi de Biblia „Mesropiană”, o reușită colosală pentru națiunea armeană. Încheiată traducerea Sfintei scripturi, activitatea literară a sfântului Mesrop s-a îndreptat spre textele patristice și liturgice. Discipolii săi vor efectua călătorii la Constantinopol, Alexandria, Antiohia sau Roma, în căutare de opere patristice și manuscrise liturgice. Vor fi traduse scrieri ale sfinților Părinți, greci sau siriieni, cărțile de cult, se aprobă canonul liturgic al Bisericii armenie și ia naștere ritul armean. Mesrop însuși compune imne și tropare, mai ales pentru Postul Mare. Biograful său vorbește și despre comentarii biblice, omilii sau cuvântări alcătuite de sfânt, toate pierdute însă. Pentru aportul său adus culturii naționale și activitatea de pionierat, este considerat indiscutabil părintele literaturii armenie.

După anul 410, pleacă din nou în ținutul Gohtn, în partea de răsărit a Armeniei, continuând opera de evanghelizare începută

mai devreme, de data aceasta având la îndemână Biblia, și diverse alte texte traduse, dar și liturgia în limba poporului. Din Gohtn trece în regiunea vecină Sisakan, organizând o dioceză și făcând misiune. De menționat că a propovăduit și în Georgia, începând cu anul 417, adaptând un alfabet și pentru limba georgiană. Încheiată misiunea în răsăritul Armeniei, se îndreaptă spre vestul ei, aflat sub ocupație bizantină. Pentru a face apostolat în acest teritoriu, călătorește până la Constantinopol (în jurul anului 420), cerând permisiunea împăratului Teodosie și a patriarhului Atticos. Împăratul se bucură de inițiativa călugărului armean și emite un *rescript*, prin care lui Mesrop îi este îngăduit accesul în teritoriul Armeniei de vest, sprijinit fiind și de Anatolius, *magister militum*

al regiunilor armeano-bizantine. Ca și în est, și aici va vesti Evanghelia, slujind și predicând, dar totodată înființând școli, întemeind mănăstiri și așezând episcopi prin cetăți. E socotit și întemeietorul monahismului armean. Anul 423 îl găsește la poporul alban (în hotarele Azerbaidjanului de azi), aflat sub jurisdicția Bisericii armenie, pentru care va crea de asemenea un alfabet, foarte asemănător cu cel armean și cel vechi georgian. Misiunea sa se va răspândi și la alte popoare din Caucazul de sud.

Ultimii ani ai vieții îi vor fi umbriți de evenimentele nefaste abătute peste țară (e vorba de Armenia de est). În anul 428 se încheie dinastia Arsakouni, ultimul ei reprezentant, regele Artaxias IV, fiind detronat de curtea sasanidă prin complotul unor nobili armeni. Și catolicosul Șahak este înlăturat, fiind înlocuit de catolicoși (mai exact anti-catolicoși) supuși puterii de la Ctesifon. Șahak moare în septembrie 438, iar discipolii săi îl desemnează pe Mesrop locotenent al catolicosatului. Va muri însă la 19 februarie 439, la Valarșapat, fiind înmormântat în orașul Oșakan. În 445 sfintele sale relicve vor fi mutate într-o capelă ridicată de prințul Vahan Amatouni.

În anul 451, Biserica armeană va refuza hotărârile Sinodului IV Ecumenic de la Calcedon, îmbrățișând doctrina monofizită și părăsind astfel Biserica universală. Sinodul de la Dvin (609-610) va reuni episcopatul caucazian, georgienii hotărând să urmeze deciziile de la Calcedon, în vreme ce armenii se vor delimita mai departe de el. În istorie se vor legitima drept Biserica Apostolică Armeană, catalogată de Constantinopol ca monofizită și necalcedoniană. Probabil Sfântul Mesrop Tălmaciul nu ar fi încuviințat această evoluție, el rămâne un sfânt al Bisericii universale, dinainte de ruptura monofizită, fiind prăznuit de către Biserica Ortodoxă în 19 februarie.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENĂȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi, Protos. Simeon Pinte, Aurel Sasu, Nicolae Turcan, Arhim. Benedict Vesa

La doamna Aspazia Oțel-Petrescu, pentru ultima dată

Romina Sopoian

Bimineța de 23 ianuarie a acestui început de an ne-a surprins cu vestea trecerii la Domnul a uneia dintre marile mărturisitoare din închisorile comuniste, doamna Aspazia Oțel-Petrescu. Multe s-ar putea spune despre această doamnă a neamului românesc, dar poate prea puține pentru a-i putea creiona frumusețea și profunzimea sufletească. Ni s-a descoperit nouă, celor din comunitatea Bisericii Studenților, prin calda îmbrățișare pe care ne-a dăruit-o cu mai puțin de un an în urmă, când am trăit marea binecuvântare de a o cunoaște personal. Cele două vizite pe care i le-am făcut în primăvara și vara anului 2017 ne-au așezat-o în inimi pentru totdeauna. Ne-a cucerit prin dragostea ei pentru noi, tânăra generație, pentru țară și pentru Dumnezeu.

În ambele ocazii ne-a spus cu durere despre greutățile și încercările care vor urma, dar și despre nădejde și credință, singurele care ne vor ajuta să răzvim. Ne-a vorbit cu un entuziasm specific sufletelor tinere despre prima întâlnire cu Părintele Arsenie Boca, despre cum marele duhovnic a reușit să o reazeze în relația ei cu Dumnezeu, pregătind-o astfel pentru marea încercare a vieții sale: cei 14 ani de suferință în închisorile comuniste. Sfaturile bine cântărite și lămuririle pe care ni le-a dăruit în apartamentul său modest, dar primitor, din Roman au semănat în sufletele noastre semințele unei credințe trăite fără îndoieli, a unei dragoste și jertfe dobândite în lupta neîncetată alături de Bunul Dumnezeu, așa cum Îl numea.

Prin urmare, nu am putut să rămânem indiferenți la vestea adormirii sale. Un mic grup de opt tineri am pornit cu mașinile personale spre Roman în festiva dimineață de 24 ianuarie pentru a ne lua rămas bun de la cea care ne aștepta, parcă. După mai mult de șase ore de condus, am ajuns în fața blocului doamnei Aspazia, unde un steag negru ne-a întâmpinat la intrare. Am ajuns chiar la timp, nu cu mult înainte de a fi dusă din cadrul atât de cunoscut, în care ne vorbise cu ceva timp în urmă. Acum se afla în sicriul din mijlocul camerei tapetată cu icoane, fiind îmbrăcată în frumoase haine populare. Aveam sentimentul că sărbătorea chiar și de dincolo de moarte alături de neamul pe care l-a iubit atât de mult. Pentru că de data aceasta nu ne mai putea îmbrățișa, i-am sărutat noi mâinile surprinzător de moi și de calde. Apoi i-am cântat, întocmai ca la ultima întâlnire, *Hristos a Înviaț* și troparul *Sfinților Mucenici*, la a căror ceată s-a alăturat.

În apartament nu era lume multă, dar toți cei prezenți păreau să o fi cunoscut. Câteva maici de la Mănăstirea Petru Vodă, care erau acolo, ne-au povestit cu multă dragoste și deschidere despre ultimele zile de viață ale doamnei Aspazia, despre luptele trupesti, dar mai ales duhovnicești dinaintea morții, dar și despre modul în care și-a pregătit cu multă grijă până și înmormântarea. Astfel s-a explicat fiecare detaliu de un simbolism evident. Nimic nu era așezat la întâmplare. De exemplu, doamna Aspazia a fost cea care și-a dorit să fie îmbrăcată în port popular și cea care a cerut să se împartă cruciulițe celor care urmau să meargă să o vadă. De asemenea, fiecare persoană care i-a trecut pragul casei pentru ultima dată a primit o cârtică

cu *Acatistul Sfinților români din temnițele comuniste* și cu ultimul ei cuvânt de învățătură pe care ni l-a lăsat cu multă înțelepciune ca pe un testament duhovnicesc. În interiorul acelei broșuri ne pregătise și o amintire: o fotografie recentă cu dânsa.

Apoi atenția ne-a fost atrasă de mai mulți cunoscuți și preoți care au venit ulterior pentru a o petrece. În timpul rugăciunilor care începuseră, si-a făcut apariția o doamnă în vârstă, care părea

profund afectată de moartea doamnei Aspazia. Mai apoi, am aflat că cea care plângea lângă sicriu a fost prietena doamnei Aspazia timp de 83 de ani. S-au știut de la 11 ani, când au fost deportate împreună din Basarabia. Dorind să-și sărute prietena cea dragă pentru ultima dată, doamna Tatiana a cerut un scaunel pentru a ajunge la ea. Cu toate acestea, abia a reușit: „Măcar am atins-o cu nasul. Mai mult nu am putut”. Apoi, zărind icoanele cu Maica Domnului de la căpătâiul doamnei Aspazia a spus printre lacrimi: „Vai, mult ai iubit-o!” Una dintre icoane era cea pictată de Părintele Arsenie Boca în Biserica Sfântul Elefterie din București, în care Mântuitorul e îmbrăcat în zeghe. Astfel, doamna Aspazia a reușit să cuprindă în puținele obiecte din jurul său tot ce a iubit mai mult în viață: pe Dumnezeu, prin crucea jertfei din mâna sa, pe Maica Domnului așezată la căpătâiul ei, pe Părintele Arsenie și pe toți cei din generația dânsa care au suferit în închisorile comuniste, prin icoana cu zeghea și pe tot neamul românesc prin veșmintele populare pe care și le-a dorit să le poarte. Mai mult decât atât, panglici tricolore au împodobit lumânările ce ardeau în cameră, iar trei trandafiri în culorile drapelului românesc se aflau în fața ultimei fotografii pe care doamna Aspazia a vrut să i se facă în primăvară, înainte de a cădea la pat.

După încheierea rugăciunilor, au început pregătirile

pentru scoaterea sicriului din micul apartament în care cu greu ar fi încăput mulțimea de preoți și de Preasfințiți care își anunșaseră prezența la Priveghi. De data aceasta rolurile au fost inversate, noi fiind cei care am așteptat-o afară, petrecând-o spre veșnica călătorie alături de cei dreți.

Am pornit spre casă cu bucurie în suflete, cu recunoștința de a fi văzut pe chipul blând și istovit de luptele dinaintea morții izbândă doamnei Aspazia prin dragostea și milostivirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Cuvintele lui Daniel Turcea scrise pe panglica coroanei de flori pe care i-am dus-o ca pe un ultim dar ne-au rămas în minte pe tot parcursul drumului de întoarcere. A fost cu siguranță datorită concretizării pe care acele cuvinte și le-au găsit pe fruntea senină a acestei luptătoare: *Știu, voi muri dar câtă splendoare!*

Nuntă albastră

Nicoleta-Andreea Sicoe

Mi-am împletit, din dor, năframă
Cu fir de lacrimi și de rugăciune;
Și ca năframa dorul să-l mângâie
Am folosit andrele de tămâie.

Și ți-am țesut, din dor, cămeșe,
S-o porți atunci când vei fi mire;
Din fir de in țesut cu psalmodie.

Te-așteaptă clopul înstruțat cu peană,
Din trandafir, din hore de durere;
Tot așteptând l-am prins de clop cu ac de vis,
Și ață, din firele copilăriei mele.

Te mai aștept –
Alt drum îmi e străin.
De mă aștepți și tu, mă cheamă,
C-am să vin.

Nădăjduiesc, dar mă întreb în taină:
Să-mi fac a nunții haină?

Când vei veni, te voi (re)cunoaște oare?
De te întorci, eu pasul ți-l mai știu?
Mai fi-vom încă tineri, cuprinși de-a vieții taină
Sau fi-vom doi bătrâni, încovoiați de timp...?

Trăi-ne-vor părinții, la nuntă să ne joace;
Mă va conduce tata la Altar?
Cânta-va mama, surzând prin lacrimi
De bucurie, pentru-al fetei dar?
Și tatăl tău simți-va oare
Că-i crește al lui neam,
Iar mama va privi mângâietoare
Pe-al ei fecior, ce nu l-ar da șohan?

...

Și dacă ești și dacă tu mai cauți,
Îngăduie-mi, te rog, s-aștept –
Tăcând în rugăciune cu sfială.
Și roagă-L tu pe Domnul în cale să ne scoată,
Și de vom fi pe drum
Să ne-ntâlnim privirea,
Recunoscând în ea un dar ce mult așteaptă
Să regăsească-n el Dumnezeirea.

Oriunde-ai fi, departe sau aproape,
Te roagă Domnului să ne pețescă,
Și Maica Sa reverse spre noi gândul
Că ne iubim, din pronie Cerească.

Ne fie starosti îngeri,
Și Sfinți s-avem de nași;
Prietenii ne fie,
Din inimi, ceterași.

Și iartă, te rog, iartă
Această rugăciune,
Din inimă de fată,
Ce-așteaptă
O minune...

Scrisori către elevii mei A doua scrisoare – despre faptul că ne mâniem pentru că nu ne lucrăm mânia

Bogdan Herțeg

Hrietene, te-am numit copil în prima scrisoare, dar nu am făcut-o cu ton de superioritate, ci pentru că te văd curat ca un copil. Aceasta este, în fond, potențialitatea fiecăruia om: să ajungă la inocența unui copil. Și nu trebuie lăsată lumea să te maturizeze după chipul ei urât, să îți pună pe chip brazdele greșelilor pe care le tot muncește în trup și în materie.

Chipul tău adevărat este un dar; este firea ta potențială ascunsă în chip tainic. Ești chemat la cele înalte și ai libertatea de a alege încotro te îndrepti cu sufletul. De aceea ai în fața ta o scară. Nu numai că o ai în față, dat te află deja pe ea. Ești undeva la mijloc, pe treptele existenței tale. Deasupra sunt treptele chemării la ființă, dedesubt sunt cele ale căderii neîncetate înspre inexistență. Și până pornești la drum chipul tău lăuntric așteaptă, face figurație, căci figurezi în cele ale lumii imediate. Dacă alegi răul coborând spre inexistență, chipul tău e desfigurat de patimi, dar de ridici privirea, gândul și fapta spre bine și spre cele înalte, primești chip transfigurat.

Ne este în față această scară, ne aflăm pe ea, dar, din păcate, nu o vedem. Vedem doar că ne aflăm într-o lume concretă, cu plusuri și minusuri, cu dureri și plăceri. De mici ne dăm seama că nu ne plac durerile, ci ne plac plăcerile, că suferința nu e de dorit, ci de dorit e plăcerea. De aceea ne dorim lucruri cu multă intensitate și dorirea ne devine reper – un fel de discernământ și de morală, fiind gata să desconsiderăm tot ce ne blochează dorirea. „Dar eu îmi doresc lucruri”, spune sufletul omului ce confundă această dorire cu libertatea.

Știu că îți dorești lucruri și că dorirea răsună cu intensitate în tot sufletul. Și nu e de mirare, căci dorirea este o parte a sufletului. Însă această parte a sufletului este inflamată, de prea multe ori fiind exagerat rolul ei.

Iar lumea ce te înconjoară marșează pe această parte. Economia caută noi și noi necesități care să corespundă produselor sale, căci știe că degeaba ai un produs dacă nu îl poți vinde, dacă nu este o cerere pentru el. Și pentru că marfa nu e necesară omului, fiind poate chiar dăunătoare, se provoacă o necesitate falsă în cumpărător, inflamându-i dorirea. Economia își numește produsele bunuri, ca și cum tot ce face ea e bun. Iar noi intrăm ușor în acest joc. Gândește-te cu câtă intensitate existențială îți dorești produse care nici măcar nu existau acum câțiva ani, acum câteva luni. Însă viața noastră adâncă nu poate fi legată de ceva atât de imprevizibil. Când Dumnezeu l-a făcut pe om i-a pregătit de la început tot ce îi era necesar, tot ce avea cu adevărat rost în viața lui. Tot ce ai nevoie este deja cu tine.

E adevărat, Dumnezeu ți-a dat dorirea, dar ți-a dat și părți care să o înțelească și să o ocrotească în primul rând de ea însăși.

Dorirea face parte din sufletul tău. Însă sufletul tău nu e doar atât. Nu e făcut după chipul unui copil care cere, cere și tot cere fără să dăruiască nimic, iar dacă nu primește se mânie. Sfinții Părinți ne învață că sufletul tău e un întreg ce are două părți ce trebuie să conlucreze: mintea și inima. Mintea are la rândul ei două părți, două lucrări: partea cugetătoare și partea înțelegătoare. Partea cugetătoare este activitatea mentală, efortul de a gândi, de a înțelege, iar partea înțelegătoare este bază și rezultat al cugetării, un fel de cristalizare, de adunare a înțeleșurilor. Inima este partea înaltă, dar și adâncă a sufletului. În ea regăsim două părți ale sufletului: partea doritoare și partea mâniătoare.

Dacă omul cugetă la cele bune și la cele înalte, înțelegerea se cristalizează în sufletul său sunt înalte și poartă pecetea și lucrarea bunătații. Apoi, prin unirea minții cu inima, dorirea și mânia se curățesc prin cugetarea curată și înțelegerile bune. Astfel, dacă resimți o dorire în suflet o poți trece în cugetare și o poți lega prin cugetare de înțelegeri, de cunoașterea ta. Și te poți gândi: „Am această dorire. E una bună?”. Dacă nu e bună, cugetarea repede îți va spune, numai să fii sincer. Și nefiind bună, vei încerca să nu îți dorești. Și bine faci, dar tot în dorire te vei afla. Acum îți vei dori mai puțin, acum mai mult, acum mai puțin, și tot așa. Această mișcare interioară te zăpăcește. Aici intervine rolul mâniei, care va respinge dorirea ne bună, scoțându-te din dorire, căci mânia izbește în ceea ce nu dorește.

În consecință, toate cele patru părți ale sufletului au conlucrat armonios pentru a te salva în fața unei poftă urâte care altminteri te-ar fi urățit.

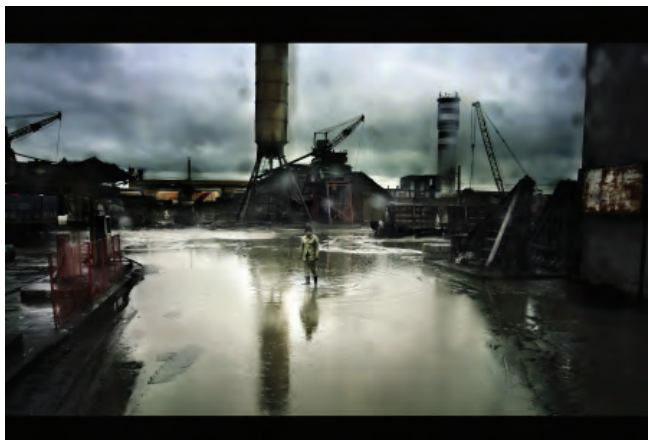
Dacă însă nu legi de cugetare și de înțelegere adevărată dorirea ce îți vine, ea va merge spre alt stăpân – spre trup, spre simțuri. Și va trage după ea și mânia. Nelucrând mânia, dorirea se va tot inflama, căutând să se manifeste neîncetat. În timp ce dorirea decade în poftă și se tot extinde, mânia se contractă în revoltă și se tensionează înspre implozie. Astfel, când dorirea nemărginită nu se poate manifesta, ea lasă un gol mare, ce se umple brutal de mânie. Iar mintea se va strica, făurind explicații centrate tot mai mult pe simțuri și materie.

Știu că viața îți oferă neîncetat doriri și că e greu să rezisti la ele. Însă am încredere în lucrarea lui Dumnezeu cu tine, căci ai multe daruri: ai gândire ca să deosebești binele de rău, ai dorire ca să îți dorești cele bune și ai mânie ca să respingi cu fermitate și curaj cele rele.

Războiul care covârșește toată pacea

Gabriela Bulgaru

Hrăim vremuri de liniște și cooperare diplomatică la nivel mondial, deși încă mor zeci de victime în lupte și războaie locale, din unele părți ale lumii; totuși, de un al treilea război mondial istoria nu a început încă să vorbească. Paradoxal ori nu, această pace este ca o mască aruncată pe chipul hâd al războiului dus împotriva sufletului omenesc, care s-a dezlănțuit și în afară, dar de data aceasta „legiferat” și cu „acte în regulă”. Această mască se poartă mai ales în mediul virtual. Însă și în acest mediu, ca un accesoriu desuet după ce moda a trecut, masca își pierde rostul și cei mai mulți se simt în siguranță să renunțe la ea, lăsând, cu un clic sau apăsând câteva taste, ca patimile și păcatele să descindă ca într-un război neîngrădit, care nu cruță pe nimeni. La fel ca și în realitate.

În anul 2015, publicația britanică *The Economist* a realizat un raport despre cele mai sigure orașe ale lumii, pe baza a patru indicatori: securitatea digitală, securitatea în sănătate, siguranța în infrastructură și siguranța personală. În acest raport se vorbește despre necesitatea urgentă de sporire și inovare a sistemelor informatice rapide și eficiente, a strategiilor sofisticate de prevenție a insecurității și a colectării sistematice de date pentru siguranța și protecția omului. Acesta este scopul pentru care au fost instalate în orașe camere de filmat cu transmisie 24/7 și cu sisteme avansate de recunoaștere facială; în Londra există câte o cameră de supraveghere video la fiecare 6 persoane; de la un capăt la altul al lumii, tot mai mulți oameni își instalează camere de filmat pe bordul mașinii, în rama ochelarilor sau în dispozitivele smart portabile, tocmai pentru a putea furniza probe în caz de nevoie. Statisticile arată însă că această intensificată supraveghere video nu a avut efect asupra nivelului de violență sau al crimelor săvârșite și că numărul crescător al milioane de camere mobile nu face decât să dezechilibreze balanța dintre securitate și intimitate. În 2014, în Rusia, de exemplu, a fost descoperit un website care transmitea în direct filmări de la sute de camere interconectate, instalate incognito în apartamente, școli și firme din toată lumea, de pe toate continentele, pe care hackerii le-au interceptat foarte ușor – Moscova s-a clasat doar pe locul 46 în lume în ceea ce privește securitatea digitală. Concluzia raportului a fost una paradoxală, cu două extreme: Tokyo, orașul cu cel mai mare număr de locuitori din lume, se situează pe locul I în topul celor mai sigure orașe de pe glob tocmai datorită perfor-

manței sale în securitatea digitală, dar tehnologia și securitatea digitală nu înseamnă și siguranța fizică a persoanei.

O astfel de concluzie arată că omul trebuie să își poarte singur de grijă atunci când vine vorba de siguranța sa. Cu toate acestea, statisticile abundă în exemple negative. Tocmai în vremuri „de pace”, una din șase fete cu vârsta cuprinsă între 12 și 15 ani declară că a fost victimă a hărțuirii sexuale cibernetice, prin poze, texte sau filme explicite, și de două ori mai multe fete afirmă că au fost forțate să-și facă un selfie de acest gen, conform unui studiu local publicat de Centrul Hubertine Auclert din Franța, la începutul acestui an școlar. Băieții sunt și ei victime aproape în aceeași măsură ca și fetele, iar autorii acestui gen de hărțuire sunt tot mai mult din rândul persoanelor cunoscute; dacă până acum insultele și agresiunile se petreceau în interiorul școlii, acestea au devenit virale și multiplicat pe rețelele de socializare, chat și telefon. Iar singura scăpare invocată de acești adolescenți este plecarea de acasă ori sinuciderea.

Transferul socializării din mediul real în cel virtual nu a făcut decât să lărgească terenul de luptă în care omul face păcate și este chinat de patimi, să dea amploare, să complice, să camufleze lupta. Războiul sufletec dus împotriva omului nu se va manifesta doar în realitate sau doar în mediul virtual. Rănilor și bolilor și patimile se revărsă dintr-un mediu într-altul, ca niște buruieni perene, care vor rodi noi buruieni, tot mai diversificate.

De exemplu, această familiarizare precoce nefastă a copiilor cu sexualitatea, familiarizare prilejuită de un mediu familial nociv, distrus de consumul excesiv de tehnologie și mass-media (televizor, Internet), neavizat, necontrolat și fără discernământ, de traiul desfrânat al celor din jur și al anturajelor etc. a dus la manifestări și comportamente nespecifice vârstei, care au fost acceptate în timp și care au prilejuit inițiative precum introducerea „educației pentru sănătate” sau a educației sexuale în școli, de la vârste fragede. Copiii vor fi învățați, printre altele, și unele păcate voalate, primenite, deși poate suferă din pricina unei familii distruse chiar de aceste păcate.

Războiul patimilor și al păcatelor părinților, care se transferă și se naște și în sufletele copiilor, care se manifestă apoi și în afară, în viața lor, în societate, este un război care se propagă; este contagios nu numai de la părinți la copii, ci și spre semenii, de la oameni la oameni. Durerile acestui război împotriva sufletului omenesc se resimt tot mai puternic de la o generație la alta, pentru că această propagare vindictivă slăbește puterile sufletului și diluează percepțiile sănătoase, îmbolnăvind-l pe om și despărțindu-l de firesc, în cele din urmă de Dumnezeu.

Pacea pe care o caută unii oameni încheind socotelile cu viața, prin eutanasiu la cerere, nu este decât o falsă biruință și un început de război, al sufletului în veșnicie și al introducerii în societate a unei „mode” sau obicei care va omorî alte suflete. Se zvonește că în Olanda, prima țară din lume care a legalizat „căsătoria” persoanelor de același sex și eutanasiu, se pregătește un alt proiect de lege vizând generalizarea eutanasiu și la cei care consideră că „și-au încheiat viața”, fără să fie bolnavi sau măcar suferinzi; această lege ar veni în întâmpinarea mai ales a celor vârstnici, „dar fără limită de vârstă”.

Omul a uitat de Dumnezeu și de pacea Lui, care covârșește toată mintea. În libertatea lui, omul se face pe sine atotstăpânitor al vieții, neasumându-și războiul bun, ci căzând victimă războiului pierzător de suflete, în schimbul unei măști fericite.

Bibliografie:

*** „Planuri pentru generalizarea eutanasiu la oamenii sănătoși”, www.culturavietii.ro/2016/10/15/olanda-planuri-pentru-generalizarea-eutanasiu-la-oamenii-sanatosi/, data ultimei accesări: 19.10.2016;

*** „Stop Cybersexisme”, www.centre-hubertine-auclert.fr/article/cp-stop-cybersexisme-1ere-etude-en-france-chiffres-et-campagne-de-prevention, data ultimei accesări: 19.10.2016;

*** *The Economist*, „The Safe Cities Index 2015”, www.safecities.economist.com/report/safe-cities-index-white-paper/, data ultimei accesări: 16.10.2016.

Echipa: Tatiana Onilov, Eliza-Adelina Purcaru, Iulia Anamaria Mureșan, Romina Sopoian, Bogdan Herțeg, Nicoleta-Andreea Sicoe

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com